

Začínali jsme v polních podmínkách

**Ing. Jan Uhlíř
souputník
arcibiskupa
Karla
Otčenáška**

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze
7-8/2026 / ročník XXXVI / 39 Kč

10 Spory Hradeckých s prvními biskupy

20 Obnovení vilémovských poutí

14 Biskup Karel Kašpar v Americe

21 100 let skladatele Karla Břízy

CSM OSTRAVA 2026

SOBOTA

DEN

15. 8.

2026

PRO

RODINY

9.00 | společný program

11.30 | mše svatá

14.00 | **RODINNÁ ZÓNA PLNÁ ZÁBAVY**

obří hry, hlavolamy, skákací hrad a další

15.00 | **OVEČKY NA CESTÁCH**

z pořadu TV Noe

16.00 | **GEDEON WORSHIP**

chvály pro rodiny s dětmi

Podrobný program najdete:

www.celostatnisetkanimladeze.cz

Pořádá Sekce pro mládež ČBK, AKSM z. s. a Centrum pro rodinu a sociální péči z. s.

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!
MORAVSKÁ OSTRAVA
A PŘÍVOZ

DIECÉZE
OSTRAVSKO-MORAVSKÁ

církev.cz
Sekce pro mládež
Česká biskupská konference

ASOCIACE KŘESŤANSKÝCH SPOLKŮ MLÁDEŽE

Centrum pro rodinu
a sociální péči

(Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Vzpomínky,
které neblednou,
času navzdory
Ing. Jan Uhlíř
- 10 **historie diecéze**
Spory Hradeckých
s prvními biskupy
- 14 **historické osobnosti diecéze**
Tenkrát v Americe
biskup Karel Kašpar
- 20 **aktuality**
Obnovení tradice
vilémovských poutí
k Panně Marii
- 21 **výročí**
100 let od narození
skladatele Karla Břízy
- 24 **pastorace**
- 30 **Papežská misijní díla**
Setkání s papežem Lvem
- 31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník.

Vydává:

Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35/44,
500 03 Hradec Králové.

Adresa redakce:

Tiskové odd., Velké nám. 35/44,
500 03 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,

e-mail: adalbert@bihk.cz

Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Ondřej Štulc

Tisk: Tiskárna Garamon s.r.o.,
Hradec Králové.

Cena: 39 Kč.

Roční předplatné: 429 Kč.

Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 / 5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

Redakce Adalbertu si vyhrazuje právo
na krácení příspěvků nebo nevydání
příspěvků doručených redakci.

ISSN 2570-7531

Léto budiž pochváleno

Konečně volno

Prázdniny jsou symbolem teplého počasí, jahod, malin, hub, koupání v přírodě, výletů, pro děti pobyt u dědečka a babičky, zájezdů, pro všechny snad trochu volna.

Někdo si udělá čas na putování po horách nebo pobyt u vody, další věnuje volný čas stavbě domu nebo se věnuje zahradě. V každém případě je to čas, který se tak trochu zastaví. Jistě máme občanský rok, který začíná v lednu a končí Silvestrem, máme i církevní rok od adventu do slavnosti Ježíše Krista Krále, ale zdá se, že životní rytmus se řídí především školním rokem.

To platí i o farnostech. Není výuka náboženství, „spolča“ si také vezmou volno, podobně i biblické hodiny nebo náboženství pro dospělé. Je čas nabrat sil. Pro některé kněze je to ale hektické období, o které se postará stěhování do jiné farnosti. Jistě ne náhodou je to právě v létě, kdy je na tuto změnu čas. Chválím naši diecézi, že ve srovnání s jinými oblastmi v naší zemi, se kněží i farnosti dozvídají přesuny relativně velmi brzo, aby se na to všichni mohli psychicky i fyzicky připravit.

Co nás čeká v církvi v tomto létě?

Velehradské slavnosti, pak mnoho farních táborů, pobytů v klášterech – příkladem neúnavných nabídek pro rodiny je hoješínský klášter, kde snad není týden bez akce. Na několika místech republiky se pořádají osvědčená Manželská setkání – kdo z manželů nezažil, doporučuji. Kdo by chtěl kromě osvěžení těla i poučení a kulturu, vřele doporučuji Akademické týdny v Novém Městě nad Metují a v srpnu je to Ostrava s celostátním setkáním mládeže.

Patroni na prázdniny

Letos to vychází přesně na neděli, kdy oslavujeme naše věrozvěsty svaté Cyrila a Metoděje. A ty bychom si na začátku prázdnin mohli vzít jako patrony pro toho období. Stálo by za to si připomenout některé jejich ctnosti jako příklad pro nás.

Jejich inspirace

Určitě je to **vynalézavost**. Svätý Cyril je brán jako vynálezce hlaholice – slovanského písma a také překládal Bibli i jiné texty do slovanského jazyka. I my budme vynalézaví v programu pro rodinu ve volném čase, v tom, jak udělat druhým radost, jak vykonat něco, z čeho budou mít užitek i druzí.

Svätý Metoděj při dlouhém věznění v Německu projevil velkou **statečnost** a **vytrvalost**. Nenechal se odradit žádnými překážkami. To se nám jistě bude hodit při výšlapu do hor, ale i do služby druhým lidem nebo v situacích, kdy máme osvědčit svou víru. Nenechme se odradit nezájmem nebo posměchem, žijme poctivě a pravdivě – na tom záleží.

A jistě u obou je příkladná jejich **zbožnost** a **víra**. Kromě profesury a veřejných funkcí se bratři podíleli na misijních cestách k Arabům a Chazarům ve snaze ukázat jim cestu ke Kristu. A když přijali pověření k cestě na Moravu, mohli vědět, že to bude mise na celý život, který tomu zasvětili. Jejich víra jim stála za to, Kristus jim stál za to i naše spása jim stála za to.

Kéž by to všechno mohlo platit i o nás.

Ke krásnému létu všem žehná

P. Jan Linhart)

Vzpomínky, které neblednou, času navzdory

Byl u toho, když se biskupská rezidence v Hradci Králové vracela ke své původní barokní podobě. Byl u toho, když se bývalá jezuitská kolej v jejím sousedství proměnila v Nové Adalbertinum. **Ing. Jan Uhlíř.** Jeden z nejbližších spolupracovníků arcibiskupa Karla Otčenáška po jeho návratu z trmického vyhnanství do rodné diecéze.

Pan biskup byl můj příbuzný, prababička byla Otčenášková a můj tatínek byl jeho bratranec. Když přijel na podzim 1989 do Hradce Králové, bydlel nejprve v kanovníckých domech. Josef Socha, který byl sekretářem na konzistoři, v té době nebyl ještě ani monsignore ani papežský prelát, mu půjčil svůj byt v čp. 51. Hospodyně Marta (Radmila Marta Žďárková, schönstattská řeholnice) bydlela u jedné řeholní sestry. Vzpomínám, jak tenkrát pozval mě a moji ženu, abychom si šli někam do klidu popovídat. Tak jsme jeli do lesa, tam jsme se procházeli a on nás, v dobrém slova smyslu, zpovídal. Co děláme, jak žijeme atd. Znali jsme ho, on znal nás, ale ne tak důvěrně, aby o nás všechno věděl. Když jsem mu řekl, že jsem stavební inženýr, opáčil, že to není tak úplně to, co by potřeboval, že kdybych byl ekonom, tak by to bylo lepší. Tím to skončilo a vlastně taky začalo.

Začal jsem docházet na biskupství nejprve jako brigádník a pomáhal se vším, co bylo potřeba. Do poloviny roku 1990 jsem byl zaměstnaný u dráhy v SUDU-Pu, kde jsem dal výpověď, a stal jsem se zaměstnancem biskupství. Po mém nástupu jsem si připadal jako v jiném světě. Nikdy jsem nebyl vulgární, byl jsem obyčejný chlap lehce po čtyřicítce, ale tam by mě ani nenapadlo, abych řekl jediné sprosté slovo. Tamní prostředí, to byl balzám na duši. Atmosféra té

doby? Nadšení. Všichni jsme se snažili a nebylo nás moc, ale ono to nebylo ani potřeba.

” Dodnes jsem vděčný Bohu, že se při rekonstrukci Nového Adalbertina nikomu nic nestalo. A že nechybělo moc. To bylo úplně na začátku – první, možná druhý nebo třetí den. Jeden z dělníků šel po střeše, chytil se komína, ten mu zůstal v ruce a on začal padat.

” 6. prosince 1989 rozhodla Rada Východočeského KNV o přestěhování Krajské galerie do konce ledna 1990 do secesní budovy úvěrového ústavu na Velkém náměstí. Skupina ochotných věřících, z nichž se vytvořil první tým zaměstnanců biskupství, začala narychlo připravovat zahradní křídlo rezidence, aby měl biskup Otčenášek alespoň pro začátek kde bydlet a úřadovat. Provizorní úpravy a vymalování netrvaly ani měsíc a na Vánoce 1989 bydlel pan biskup už ve skromných

podmínkách ve svém. (PhDr. Jana Croj: Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence)

Zprvu jsme mohli využívat jenom jednu místnost v zadním traktu s malou kuchyňkou a koupelnou, později ještě jednu větší jako přijímací a společenskou. V té první měl pan biskup pracovnu i ložnici. V kuchyňce se vařilo na propanbutanové bombě, žádná mikrovlnka nebo jiné, dnes běžné technické vymoženosti. A protože pan biskup si hned po návratu začal k sobě zvat různé návštěvy, muselo se někdy uvařit i pro 50–100 osob. Třeba při kněžském dnu, kdy se poprvé oficiálně setkal s duchovenstvem diecéze, si přál, aby faráři měli společný oběd. Vařilo se v hrncích na prádlo, voda se ohřívala v lázeňských kamnech a černé nádobí se umývalo ve vaně. Do všech místností jsme postavili stoly a židle, aby se kněží mohli naobědvat. Mimochodem, ve velkém sále jsme našli v lustru odposlouchávací zařízení.

Protože jídlo se muselo nosit do společenské místnosti přes pokoj pana biskupa, který byl zvyklý si po obědě na chvíli lehnout, zapustili jsme do zdi vodovodní pozinkovanou trubku a na tu jsme zavěsili na kroužky lehký závěs.

V „polních“ podmínkách se také pekly buchty a štrůdly (pro pana biskupa označené párátkem, bez cukru),

Rekonstrukce navrácených budov stála mnoho úsilí

metynky a sliváky a on je nabízel hostům i dával s sebou jako výslužku. A brali si všichni rádi. Každou návštěvu požádal o společnou modlitbu a nijak se nezlobil, když třeba návštěva neuměla udělat ani kříž.

V první fázi byla k dispozici jenom jedna fungující koupelna a toaleta. Chyběla spížírna, tu jsme provizorně udělali v 1. patře z prostorů knihovny. V té měly kuchařky narovnané brambory a všechno potřebné. Kancléř P. Josef Růt z toho však moc radost neměl.

Naopak jsme ale zjistili, že biskupská kaple sv. Karla Boromejského je v podstatě netknutá. Byla špinavá a zaprášená, ale v zásadě nedotčená. Zůstala vlastně ve stavu, v jakém byla, když v ní 30. dubna 1950 Karla Otčenáška tajně světili na biskupa. Sehnali jsme partu lidí a celou jsme ji postupně vyčistili chlebem. Byla to mravenčí práce, ale lidi byli strašně obětaví. Ostatní místnosti nám zatím nebyly předány, ale galerie už tam vlastně neměla skoro nic, jen pár židlí. Ředitel PhDr. Josef Sůva, tvůrce sbírky Galerie moderního umění v Hradci Králové, nám vyšel vstříc. Za sebe nemůžu říct, že by se k nám galerie chovala špatně.

Rekonstrukce biskupské rezidence se začala připravovat od roku 1990, autory projektu byli Ing. arch. Milan Krejčík a Ing. arch. Jiří Krejčík

s kolektivem. Zároveň byl vypracován stavebně historický průzkum. Generální oprava začala v roce 1991. Budova byla uvedena do stavu vyhovujícího soudobým nárokům na úřad, bydlení a reprezentaci. Při rekonstrukci byly zaskleny arkády v přízemí, vestavěn výtah, obnoveny rozvody elektřiny, vody a plynu, vyměněna okna podle původních se zachováním historických kovových prvků. (PhDr. Jana Croj: Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence)

Když padla otázka, kdo nám vyrobí okna, vzpomněl jsem si na strejdu faráře v Mříčné u Jilemnice. Tam byla firma zpracovávající dříví, jí jsme zadali všechna okna pro rezidenci. Největší problém se týkal kanalizace. To jsem měl hrůzu, jestli se něco nestane, protože jsme museli kopat hluboko přes dvůr ven na náměstí. Bylo nebezpečí, aby se nepodkopala historická část rezidence, ale dobře to dopadlo. Jinak jsme žádné velké technické problémy neměli. Původní dokumentace sice neexistovala, jenom takové skici, ale s architektem Krejčíkem byla velmi dobrá spolupráce, nemůžu si stěžovat. Samozřejmě, že jsme se dohadovali, ale to bylo takové to chlapské dohadování.

Třeba vznikla situace, kdy jsem chtěl, aby se nevelká kaple sv. Karla Boromejského dala otevírat do vedlejšího salonu. Tehdy došlo k instalaci čtyřkřídlych

Ing. Jan Uhlíř na letišti s biskupem Otčenáškem a Mons. Sochou

dveří, které umožnily účast většího počtu návštěvníků bohoslužeb. Dali jsme tam lavice a všichni zaměstnanci chodili na mši svatou.

Kolaudace byla 23. září 1994, slavnostní otevření v sobotu 22. října. Rekonstrukce vyšla na přibližně 35 milionů korun a byla jedním z příspěvků k 330. výročí založení diecéze. Dům posvětil apoštolský nuncius Giovanni Coppa, slavnosti se zúčastnili hosté z Rakouska v čele s kardinálem Franzem Königem. Když jste Karlu Otčenáškově předával symbolický klíč, měl jste pocit zadostiučinění?

Určitě, ano. Podařilo se to v rekordním čase. Byla to doba takzvaně bez papíru... Všechno šlo, lidi byli ochotní, neexistovaly úřední překážky. Architekt Krejčík byl ve svém návrhu výborný, ale ty prostory si o to trochu řekly samy.

Krajská galerie sídlila v biskupské rezidenci do 31. ledna 1990. Ten den dostal Karel Otčenášek klíče. S úplnou rekonstrukcí ohromně pomohl už zesnulý biskup českého původu Franz Žak (Čak, říkali Rakušané). A celá dolnorakouská diecéze St. Pölten, zvláště prelát Florian Zimmel, taky už zemřel. Stala se hlavním sponzorem oprav budovy rezidence. Dělal se část po části, když se kousek opravil, hned se tam něco stěhovalo a pokračovalo se jinde. Já sám jsem se

Stav Nového Adalbertina před rekonstrukcí

Rekonstrukce střechy Nového Adalbertina

stěhoval čtyřikrát. (Karel Otčenášek: Víra je můj pevný hrad)

Celá budova biskupství byla ve velmi špatném technickém stavu, za uplynulých 40 let se do ní neinvestovala snad ani koruna, takže jsme brzy zjistili, že nebude možné opravit jen sem tam něco, ale že bude nutná kompletní rekonstrukce. Což byla ovšem věc náročná a nákladná. Ale kde na ni vzít a nekrást? Pan biskup si věděl rady. Začal obtelefonovávat biskupy a diecéze doma i v zahraničí, hlavně v Rakousku a Německu, a pak jsme zajeli do St. Pöltnu k biskupu Žakovi, který se našich potřeb velmi laskavě ujal. Dolnorakouská diecéze se stala hlavním sponzorem oprav. Poskytla velkorysé prostředky a kvalitní materiály pro novou střechu i první základní vybavení: velkou nerezovou kuchyni, kancelářský nábytek, kopírky.

Na intronizaci v lednu 1990 přijel biskup Žak a pan prelát Zimmer, zajeli autem do dvora, otevřeli kufr a tam byly vzorky pálených tašek, zvláště důležitých prejzů. Nechali nám je tady, abychom se rozhodli, které se nám budou hodit. Kámen úrazu byl, že střecha rezidence byla barokní a ve světě už používali jiné technologie, tzv. kontralatě. V té souvislosti si vzpomínám na jednu úsměvnou historku. Potřeboval jsem vědět některé technické věci, jak jsou daleko od sebe latě nebo jak se prejzy připevňují, bylo to na sucho bez malty. Jelikož jsem

neuměl německy, chtěl jsem, aby se na to zeptal Mons. Socha. Seděli jsme spolu na tom jednání, on poslouchal a pořád kýval a říkal: ja ... ja, ja. Tak mu říkám: něco řekněte, přeložte mi to, vždyť já nevím, o čem se bavíte. A on, že je to dobrý. A tím to skončilo. Samozřejmě, pak jsme to dali dohromady.

Na položení tašek jsem sehnal výbornou firmu pana Mlejnků od Opavy, chlapi přijeli a všechny tašky položili. Dokonce dostali darem pilku na pálenou tašku, což i pro ně tehdy byla velká novinka. Udělali střechu na celé rezidenci, to byla pro ně krásná zakázka, nejen velikostí, ale hlavně zkušeností s novou, u nás ještě neznámou, technologií.

Podnikali jsme v té době mnoho zahraničních cest. Jezdili jsme s panem biskupem vždycky ve třech: Václav Hájek, já a Mons. Josef Socha. Já jako technik a přes ekonomiku, Václav jako řidič a Mons. Socha jako tlumočník. Pan biskup k nám měl důvěru. Mimo jiné jsme zavítali také do švýcarského kantonu Thurgau, kde jsme chtěli prosit o finanční příspěvek. K našemu překvapení ale ze švýcarské strany padla otázka, kolik by stála rekonstrukce bývalé jezuitské koleje, nynějšího Nového Adalbertina. O tom jsme v té době ještě ani neuvažovali, takže jsme neměli ponětí. Tak jsem honem skočil do nějaké telefonní budky, spojil se s Hradcem Králové, nechal si to odkrokovat a aspoň provizorně

změřit, a na základě těch údajů jsem vyrukoval s cifrou asi 80 milionů korun. Švýcarský pan biskup si to přepočítal na franky a k našemu úžasu řekl: Tak když to dostanete zpátky, tak my to zaplatíme. Později jsme zjistili, že si odněkud z Francie opatřili mnohem dokonalejší stavební dokumentaci, než jsme měli k dispozici my tady doma. Holt, světová církev!

Největší projekt Otčenáškovy episkopátu bylo pastorační a evangelizační středisko pro třetí tisíciletí, které vzniklo z bývalé jezuitské koleje. Když se se svou myšlenkou svěřil v roce 1990 nunciu Giovanni Coppovi a ukázal mu zdevastovaný monumentální komplex budov, vatikánský velvyslanec nechtěl věřit, že to bude možné. Byl to úkol, který přesahoval možnosti biskupství, ale přesto se začal postupně realizovat. Stavební práce byly zahájeny v roce 1994. Areál, který se snažil vykoupit od armády už biskup K. B. Hanl a později i Josef Doubrava, získala církev v roce 1993 za symbolickou jednu korunu. (PhDr. Jana Croý: Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence)

Ještě se musím vrátit k samotnému začátku rekonstrukce Nového Adalbertina. Už v roce 1990 přijeli do Prahy zástupci švýcarské diecéze Solothurn z kantonu Thurgau, vedení Augustem Biedermannem, s úmyslem pomoci při

(...jedno jednání za druhým, to byly začátky „rekonstrukce“ diecéze

(S Mons. Karlem Moravcem při přípravě diecézního sněmu

obnově církve u nás. Představitelé delegace byli nasměrováni do Hradce Králové. To bylo v době, kdy jsme měli dostat zpátky staré Adalbertinum, postavené koncem 19. století jako katolický spolkový dům.

Pastorační centrum, to byla velká touha pana biskupa Karla Otčenáška. Tak jsme jezdili po diecézi škemrat a vysvětlovat. Musím připustit, že ne všichni souhlasili, někteří byli dokonce hlasitě proti tomu, aby se vzdělávací středisko budovalo. Švýcaři byli plánem na vybudování pastoračního centra i samotnou barokní budovou nadšení.

Jezuitská kolej byla v té době majetkem Ministerstva obrany, náměstkem ministra byl Miroslav Kalousek. Vysvětlil jsem mu, že když nám objekt dají za symbolickou cenu, Švýcaři rekonstrukci zaplatí, že jsem to vypočítal zhruba na 80 milionů. Dohodli jsme se, jenomže nakonec to bylo přes 200 milionů korun.

Dodnes jsem vděčný Bohu, že se při rekonstrukci Nového Adalbertina nikomu nic nestalo. A že nechybělo moc. To bylo úplně na začátku – první, možná druhý nebo třetí den. Jeden z dělníků šel po střeše, chytil se komína, ten mu zůstal v ruce a on začal padat. Sunul se dolů, ale naštěstí se postavil na pilastr (reliéfní architektonický prvek, klasický pro řadovou architekturu). Tam stál, dokud nepřijeli architekty. Tam stál, dokud nepřijeli hasiči. Ve zdraví to přežil a já jsem

s pocitem obrovské úlevy koupil flašku, aby to chlapi zapili.

„Mně samotnému po nástupu do Hradce Králové v roce 1998 připadl úkol dokončení rekonstrukce bývalé jezuitské koleje, která se měla stát vzdělávacím střediskem – pastoračním centrem – po německém či rakouském vzoru, píše kardinál Dominik Duka. V Novém Adalbertinu byl zřízen Diecézní teologický institut a vybudována Diecézní knihovna. Při založení UHK byla později založena fakulta, která převzala část prací institutu. (Dominik Duka: Zpověď)

My jsme s Dominikem Dukou spolu ministrovali v kostele Nanebevzetí Panny Marie, on byl o čtyři roky starší. Když byl jmenován hradeckým biskupem, jel jsem za ním, abych se ho zeptal, co bude dál s rekonstrukcí jezuitské koleje. Peněz v té době ubývalo, ale podařilo se nám prodat dva domy, takže nějaké finance přibýly.

Když Karel Otčenášek rozhodnul o obnovení historické, tzv. Trautmannsdorfské knihovny, zrodil se i plán na zřízení dalšího pracoviště s depozitářem. Volba padla na salu terrenu, původně zahradní stavbu uvnitř bývalé jezuitské koleje. Navrhli jsme schody, výtah, a ještě k tomu propojení s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Nad kaplí sv. Josefa tam byl sál, sloužící pro farníky, ze kterého se udělala

knihovna. V úrovni oratoře je sala terrena propojená s kostelem. Tam jsou asi čtyři schody a sejdete k varhanám.

„Jaké byly ty roky „budování“?“

Krásné, pro mě krásné. Náročné, i pro rodinu a pro všechny. Ale krásné. Dnes by asi něco takového nebylo možné. Víte proč? Ta současná byrokracie, požadavky památkářů. Jenom těch peněz, co se vybralo při diecézních sbírkách, bylo přes 40 milionů korun. Naštěstí jsem měl kolem dobré lidi, měl jsem se o koho opřít. Byl jsem projektant, tohle byla moje první investorsko-dodavatelská aktivita. Hozen do vody jsem musel plavat, a zdatně.

Ještě bych se rád vrátil k jedné z prvních velkých akcí, kterou jsme na biskupství organizovali. Pan biskup Otčenášek nemohl spát, a když se v noci probudil, tak vždy něco vymyslel. S Václavem Hájkem jsme si vždycky říkali: co to je zase za nesmysl? Ale ono to nakonec bylo většinou dobré. V jednu takovou bezesnou noc vymyslel, že bude v Hradci Králové diecézní pouť! Josef Socha nic nevěděl, děkan u katedrály František Hladký taky ne. Spousta starostí. Ale podařilo se nám pronajmout celý zimní stadion, kam se vešlo asi 13 tisíc lidí. S touto událostí mě napadá další úsměvná vzpomínka. Samozřejmě, že taky bylo potřeba postavit, a hlavně liturgicky vyzdobit pódium. Měli jsme malé nákladačky a s tím jsme se časně ráno, někdy mezi čtvrtou a půl pátou, vydali pro

sochu Panny Marie, která byla kdysi v semináři. Přijeli jsme k biskupství, naložili ji, ale co čert nechtěl: najednou policajti a malér. Otevřené dveře rezidence, socha na autě, a že to krademe. Vše se vysvětlilo a pouť se velmi vydařila. (Diecézní pouť v Hradci Králové v roce 1991 byla jedna z prvních po listopadu 1989)

77 Probíráme se s Ing. Janem Uhlířem v jeho hradeckém bytě fotografiemi z té doby. Je v nich zaznamenána historie bezmála 37 let.

Mons. Anton M. Otte, český katolický kněz německé národnosti, který celý život zasvětil křesťanskému usmíření mezi Čechy a Němci ve Sdružení Ackermann-Gemeinde, a už zmíněný August Biedermann ze švýcarské diecéze Solothurn při slavnostním otevření Nového Adalberti na 23. 9. 2000.

Franz Žak, někdy psáno také Franz Zak, biskup v St. Pölten v Dolním Rakousku, syn Jana Žáka a Antonie Žákové z jihočeské obce Bořetice. „Žak neměl prst, přišel o něj ve válce. S úsměvem říkával, že nemůže být biskupem, protože si nemá kam dát prsten,“ vzpomíná Jan Uhlíř.

Dámy z německé Kirche in Not, česky Církev v nouzi. Křesťanská charitativní

organizace, jejímž cílem je „pomáhat církvi, aby mohla pomáhat“.

Mariazell, asi nejslavnější poutní místo v Rakousku. „Pan biskup tam byl na pouti a našeho syna Jana, to už byl knězem, tam pozval,“ vybavuje si Ing. Uhlíř nad další fotografií.

Návštěva sv. Jana Pavla II. V Hradci Králové. Sobota 26. dubna 1997. Oficiální komisi pro její přípravu předsedal biskup Josef Kajnek, členy byli P. Pavel Rousek, Václav Hájek a Ing. Jan Uhlíř samozřejmě nemohl chybět.

Další fotografie ... kardinál Joachim Meisner, emeritní arcibiskup v Kolíně nad Rýnem. Takhle zdevastované bylo biskupství, když přijel do Hradce Králové.

77 Už se skoro loučíme, když Jan Uhlíř otevře červenou etuji. Na podušce v ní leží Ordo Sancti Gregorii Magni, Řád svatého Řehoře Velikého, rytířský řád Svatého stolce.

To jsem dostal, když jsme dokončili na podzim roku 1994 generální opravu biskupské rezidence. Listina nese datum 7. října 1994.

Eva Zálešáková)

(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Michelle M. May

Co svému terapeutovi neříkám
Příběhy z terapie

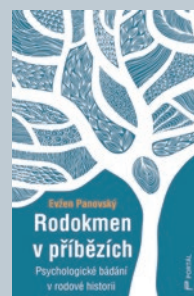

Michelle je své terapeutické práci plně odevzdaná. Jako by byla závislá na tom, že všechny lidi kolem sebe dokáže potěšit, ve všem musí být dokonalá. Poté, co projde transformativní odyseou, pomáhá dvěma klientům. Se všemi hrdiny procházíme jednotlivá terapeutická sezení, abychom zjistili, že nejlepším lékem je pravda, poctivost k sobě samým. Váz., 499 Kč, 256 s.

Evžen Panovský

Rodokmen v příbězích

Psychologické bádání
v rodové historii

Kniha představuje svébytné propojení věd historických s psychologií, genealogií, psychoterapií, fakty a metaforami, intuicí a představitivostí. Přináší základní informace o genealogickém výzkumu, epigenetice nebo třeba rozboru jedincova příjmení. Vedle toho se však zamýšlí, co si z našich předků neseme ve své psychice. Brož., 280 s., 399 Kč

Spory Hradeckých s prvními biskupy

aneb složité začátky Biskupství v Hradci Králové

Příspěvkem Českého rozhlasu Hradec Králové k osmistému výročí první písemné zmínky o městě byl cyklus Hradecké minuty, připravený předními regionálními historiky. S jeho svolením jsme pro vás vybrali kapitoly, které připravila doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D., z Univerzity Hradec Králové.

Myšlenky zřídit v Hradci Králové biskupství se poprvé objevily už na počátku 17. století. Po prohrané bitvě na Bílé hoře a nastolení nového pořádku, kdy se stalo katolictví jediným povoleným náboženstvím v Čechách a na Moravě, se Hradec znovu dostal do centra pozornosti, protože bylo třeba vybudovat v Čechách novou hierarchii církevních úřadů. Za sídla nových biskupství byla zvolena města Hradec Králové a Litoměřice.

Zatímco litoměřická diecéze vznikla už v roce 1655, královéhradecké biskupství si muselo počkat na papežskou bulu až do roku 1664. Přitom rozhodnutí vybudovat toto biskupství padlo už v roce 1653! Etablování biskupství ve městě nebylo vůbec jednoduché.

Postrádáme-li větší sebevědomí Hradeckých v oblasti městské správy, která byla omezována zejména kontrolními mechanismy české komory a krajských hejtmanů, shledáváme ho v nebyvalé míře v případě sporů s prvními biskupy. Výzkum této problematiky ukázal, že se střety netýkaly katolické víry jako takové.

Z většiny nekatolického předbělohorského města, zvláště pak v případě jeho městské elity, se postupně od 20. let 17. století stává město katolické. Vedle rekatolizačních opatření svou roli sehrál

i příchod jezuitů ve 30. letech 17. století. I s nimi se Hradečtí nejednou přeli.

” Zdá se, že jezuité se s hradeckými konšely snáze domluvili na pravidlech koexistence v primárně městském prostředí a že si postupně získali přízeň hradeckého obyvatelstva. Vyloučíme-li spory náboženského charakteru, co se stalo pomyslným jablkem sváru v případě vztahů s biskupstvím?

Situaci kolem etablování biskupství v hradeckém prostředí zejména zásadním způsobem neprospěl příchod Jakuba Zottinese, původem Dalmatince, který na počátku 60. let nahradil oblíbeného arciděkana Pavla Žáka. Už před Zottinovým nástupem na místo správce svato-dušní farnosti se radní doslechli, že jde o velmi konfliktní osobu.

I přes pokusy situaci zvrátit byl Zottines ustanoven arciděkanem a problémy na

sebe nedaly dlouho čekat. S jeho příchodem se ve městě vytvořilo velké napětí, které podpořilo vznik nejdéle trvajících sporů mezi městem a biskupstvím, které utichly až po několika desítkách let, v prvních desetiletích 18. století.

” Komplikace provázely vznik královéhradeckého biskupství a vybudování biskupské rezidence. Konflikty se rozhořely kolem několika sporných oblastí.

První rovinu sporů představovala nespokojenost Hradeckých s ustanovením velmi problematického arciděkana Jakuba Zottinese na počátku 60. let 17. století. Hradeckým zejména vadilo, že i přes zákaz vařil pivo, neoprávněně zabíral městské pozemky a sceloval je, dobytek pásal na obecních pozemcích, včetně hřbitova, a mnohdy neplnil arciděkanské úkoly.

Vyhrocenost situace dokládá i Zottinův příkaz ořezat v katedrále lavice radních. Ti se pochopitelně vzbouřili, protože lavice byly majetkem obce. Na protest se poté zavázali bojkotovat bohoslužby u Svatého Ducha a chodili k jezuitům. I po četných stížnostech, adresovaných zejména podkomořímu, ale také biskupovi a arcibiskupovi, nacházel Zottines oporu u prvního hradeckého biskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bílenberka, což vzájemným vztahům neprospívalo.

Sobek sice Zottinese nakonec odvolal z pozice arciděkana, ale vzápětí ho ustanovil jedním z kanovníků. Hradeckých se následně dotklo, že biskupství obešlo jejich právo na navržení kandidáta na

Arnošt Vojtěch z Harrachu

◀ Hrabě Matyáš Gallas

nového arciděkana, a proto kontaktovali podkomořího i císařovnu. Zainteresovali do svých požadavků i představitele dalších věnných měst, které žádali o podporu.

Připomeňme, že jsme stále v době, kdy nebyla pro biskupství papežem vydána zakládací bula. K tomu došlo až po opakovaných urgencích Leopolda I. v roce 1664. S ohledem na napjatou situaci se hradečtí radní nezúčastnili ani hostiny, následující po slavnostním uvedení Matouše Ferdinanda Sobka na biskupský stolec 29. července 1665. Město navíc bránilo biskupovi v obývání zakoupených nemovitostí, protože označilo koupi za pochybnou.

Zottinesova přítomnost v Hradci Králové byla nakonec neudržitelná, a proto ho biskup v únoru 1666 zbavil úřadu. Na Zottinesově příkladu je možno poukázat na mnohdy osobní rovinu sporů, které zaměstnávaly znesvářené strany.

Stejně tak je třeba upozornit, že bez podpory podkomořího a posléze i císařovny by Hradečtí jen velmi obtížně udrželi systematický vzdor proti silnému protihráči, jakým bezesporu biskupství bylo, v první řadě biskup Matouš Ferdinand Sobek. Ten byl nepochybně cílevědomým postupem představitelů města zaskočen, neboť mu bránili v realizaci komplexního etablování diecéze.

V další rovině sporů totiž protestovali proti vybudování rezidence v prostorách vnitřního města na místě domů, jejichž prodej byl z právního hlediska označen za problematický.

77 Konflikt se rozvinul do plné šíře už za Sobkova episkopátu, když biskup v roce 1662 zakoupil od hrabat Gallasů na dnešním Velkém náměstí za 1 000 tolarů tři domy, nacházející se na místě dnešní budovy biskupství. Objekty získal ve 40. letech hrabě Matyáš Gallas, tehdejší generalissimus, který byl za válečných dob pro město nebezpečným soupeřem.

Ve chvíli, kdy byly budovy zakoupeny pro biskupství, se objevily otevřené protesty ze strany radnice. Opíraly se o zásadu, že městské domy mohou kupovat pouze ve městě usdlí měšťané. Radní také poukazovali na skutečnost, že hrabě Antonín Gallas neměl právo dům prodávat, protože ještě nebyl splacen.

I přes několikrát pokusy o dohodu, kdy byly k řešení sporů průběžně sestavovány různé komise, nakonec došlo k oddálení výstavby rezidence až do doby episkopátu Tobiáše Jana Beckera, do roku 1707! Biskupové proto využívali rezidenci a panství v Chrasti na Chrudimsku, pro biskupství zakoupené císařem v 50. letech 17. století.

◀ Matouš Ferdinand Sobek z Bílenberka

◀ Jan František Kryštof z Talmberka

Je třeba uvést, že zaryté hájení zásad městského práva je možné vidět už v době sporů královských měst a šlechty na přelomu 15. a 16. století. Také v době po třicetileté válce, kdy se město všemožně snažilo zabránit zisku městských domů šlechtou.

Lze v tom spatřovat jednak obavu z narušování principu fungování městského práva a správy, jednak nechť přenechávat duchovenstvu a šlechtě nejlukrativnější městské parcely, byť poznamenané předcházejícím nepříznivým obdobím. Pro představu o tehdejších osídlení města uvedme argumenty radních z roku 1666, kdy se v Hradci chtěli usadit kapucíni.

Z údajů úmyslně radními nadsazených je zřejmé, že Hradečtí byli zásadně proti. Podle této zprávy mělo být 10 domů dáno k dispozici jezuitům (víme však jen o 9 domech, na jejichž půdorysu vyrostla kolej a kostel), 3 domy biskupství (v tomto případě však město stále nepovolilo dispozici s tímto majetkem), 14 domů kanovníkům (tento problém se ve skutečnosti vyřešil až počátkem 18. století) a 13 domů měla prý vlastnit šlechta. Z příkladu je zřejmé, že ani představitelé města nehráli vždy podle pravidel.

77 Samostatnou kapitolou ve sporech, které doprovázely ve druhé polovině

(Knižní tipy

Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Michelle Moran

Evangelizace s odvahou a citem

Michelle Moran, spoluzakladatelka evangelizační komunity Sion, ve své knize přináší spoustu praktických podnětů k evangelizaci, a navíc i velké povzbuzení, abychom byli ve sdílení své víry v Krista mnohem smělejší (a přitom ne otravní). Kniha vychází v novém překladu. Brož., 135 s., 220 Kč

Walter J. Ciszek SJ

S Bohem v Rusku

Světznámá kniha vzpomínek otce Waltera, amerického jezuity, který strávil většinu svého kněžského života v sovětských vězeních a pracovních táborech na Sibiři. Bratři v USA už za něj sloužili zádušní mše, když mu byl v roce 1963 nečekaně umožněn návrat do vlasti: Sovětský svaz ho vydal výměnou za ruského agenta zadrženého v USA. Kniha vychází v novém překladu. Váz., 464 s., 499 Kč

Byvalý kněžský seminář s kostelem sv. Jana Nepomuckého

17. století etablování královéhradeckého biskupství ve městě, byla katedrála Svatého Ducha.

Vedle sporů kolem problematického arciděkana Jakuba Zottinese a parcel zakoupených pro rezidenci, vyvolaly konflikt i snahy biskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bílenberka získat pro církev katedrálu Svatého Ducha se všemi právy i se vším příslušenstvím, které bylo v držení města, tedy i s přilehlými zádušními vesnicemi.

Souhrou historických okolností a postupnými intrikami se Hradeckým zmenšovalo jejich panství. Biskupovy postoje je možno chápat zvláště s ohledem na neutešenou finanční situaci královéhradecké diecéze a při výkladu katedrály jako hlavního diecézního kostela, tj. biskupova sídelního kostela a důležitého symbolu biskupovy autority. Situace však byla komplikovanější.

Nelze pominout vztahy mezi představiteli města, kteří vrchnost zosobňovali, a poddanými z hradeckých vesnic. I když je pramenná materie velmi torzovitá, lze některé tendence zachytit. Do roku 1620 byli poddaní obvykle povinni odvádět vrchnosti finanční a naturální povinnosti. Výše odvodu byla poddaným stanovována podle výnosnosti gruntu, odvody – nejčastěji v termínu

sv. Jiří a sv. Havla – se tedy lišily. Prameny scházejí, ale roboty byly obecně velmi vzácné.

Až události třicetileté války a velké zadlužení nejen Hradce Králové způsobilo, že vrchnosti přetvořily svá panství v robotní velkostatek: propojili tedy své obecní peníze a obecní provozy s povinnostmi vesničanů, včetně nově zaváděné roboty na panském. Podrobněji můžeme sledovat dění ve vesnicích v souvislosti s poddanskými nepokoji z roku 1680, kdy se sice selské bouře v okolí nijak dramaticky neprojeví, bezproblémová ovšem situace nebyla.

Už od 60. let se Hradečtí potýkali se stížnostmi poddaných ze vsí Plotiště, Předměřice, Ločenice a Všestary, kteří upozorňovali na navyšování roboty a peněžitých dávek, na udílení pokut a platů při obnovování rady, na předražování soli a ukládání povinnosti odběru sýra a dalšího zboží vrchnosti.

K tomu poddaní zaujali postoj pasivní rezistence a odmítali robotovat a platit dávky. K násilí nedošlo. Pohnutky města k těmto postupům, tak typickým pro toto období i v případě jiných vrchností, lze do určité míry chápat jako snahu o vylepšení stavu zadlužené obecní pokladny. Co však sporům nepřidávalo, byly zásahy některých představitelů církve, kteří se snažili

podpořit své nároky na hradecký zádušní majetek, tedy majetek, z něhož se financoval chod hradeckých kostelů, a vnutit poddaným myšlenku o spravedlivější vrchnosti v podobě církevní instituce.

77 Zvláště vystupování problematického arciděkana Jakuba Zottinese významně přilévalo pomyslný olej do ohně. Ve skutečnosti však bylo v právu město, jemuž v roce 1551 prodal nárok na zádušní majetek „Ferdinand I. Hradečtí zneklidnění nastalou situací dali v roce 1666 uvěznit Mikuláše Šebestiána, zvaného Šebestu, který pocházel z Plotiště a stál v čele nespokojených poddaných.

Do řešení záležitosti bylo vtaženo místodržitelství, hlavní zemský úřad v Čechách, který pověřil krajské hejtmány - tehdy byli v každém kraji dva - vyšetřováním. Zvláště hejtmán Pavel hrabě Morzin však zřejmě stranil biskupství, a proto se objevilo obvinění, že dal Lochenickým, Plotištěským a Předměřickým pokyn roboty pro Hradecké nevykonávat.

Na stranu města se naopak rozhodně postavil v srpnu 1667 podkomoří královny Coenens, který objasnil právní podstatu sporu a upozornil na nebezpečí vzpoury, která by se mohla rozšířit i do dalších vesnic v majetku města. Se Šebestou se poté setkáváme ještě v roce 1677, kdy podal přímo k císaři Leopoldovi I. stížnost upozorňující na místní poměry.

Spory neutichaly, a proto dala městská rada v roce 1683 Šebestu a s ním i další čtyři osoby uvěznit. Až rok 1687 učinil za těmito událostmi tečku, když česká komora, hlavní finanční úřad v Čechách, spor rozhodla: Šebesta byl za popuzování lidu a pořádání peněžitých sbírek poslán na rok do věznice na brněnský Špilberk, jeden z obviněných byl na rok uvězněn a ostatní propuštěni.

Žádné velké drama se tedy nakonec nekonal, událost ale byla svým způsobem dílkem z dlouhodobých sporů, které se dotýkaly vybudování biskupství v Hradci Králové.

77 Až do své smrti v roce 1667 měl právo obsazovat fary v královských městech arcibiskup Arnošt Vojtěch z Harrachu. Po jeho smrti ovšem královna vdova, která byla díky institutu věna skutečným patronem hradecké katedrály, tato práva na biskupa Matouše Sobka nepřenesla a ten se cítil dotčený.

Spor o patronátní právo vyřešilo až rozhodnutí císaře Leopolda I. z roku 1672, podle něhož zůstalo zachováno královně vdově. Radní jí měli navrhnout jméno kandidáta a biskup ho posléze potvrdit. V této době však už Sobek nebyl biskupem: v roce 1669 se stal pražským arcibiskupem.

V královéhradeckém úřadě ho vystřídal Jan Bedřich z Valdštejna, který pochopitelně také prosazoval zájmy biskupství. Do Valdštejnových sporů s městem zasahoval arcibiskup Sobek, který věci pochopitelně neprosplával. Konflikty pokračovaly i za třetího hradeckého biskupa Jana Františka Kryštofa z Talmberka, který dojížděl do Hradce z Chrasti, kde měli biskupové sídlo, jen výjimečně.

77 Připomeňme návrh hradeckých radních z roku 1678 učiněný biskupovi, že by zaplatili nový hlavní oltář v katedrále. I když k uskutečnění návrhu došlo až o deset let později, byl to bezpochyby krok kupředu. Vedle toho se začala objevovat menší či větší obdarování katedrály ze strany hradeckých obyvatel.

Teprve počátek 18. století, kdy už došlo ke generační obměně, přinesl smířčí řešení. Čtvrtý královéhradecký biskup Tobiáš Jan Becker získal v roce 1706 od města budovu bývalého purkrabského soudu, kde nechal vybudovat biskupský seminář, vychovávající katolické duchovenstvo. O rok později se začalo s výstavbou biskupské rezidence.

V roce 1710 se podařilo s městem dohodnout na zisku šesti parcel pro výstavbu kanovníckých rezidencí, sedmá přibyla v roce 1726. Spory utichly a Biskupství se začalo stávat integrální součástí města.

Eva Zálešáková)

(Knižní tipy

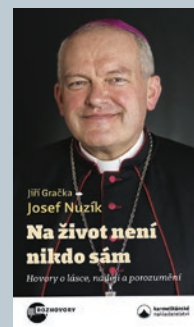
Karmelitánské knihkupectví

Velké nám. 36/45, 500 01 Hradec Králové, telefon: 495 063 173
e-mail: hradeck@kna.cz
web: eshop.cirkev.cz

Jiří Gračka, Josef Nuzík

Na život není nikdo sám

Hovory o lásce, naději a porozumění

Empatický člověk s otevřeným srdcem pro každého. Tak mluví o olomouckém arcibiskupu Josefu Nuzíkovi, jedné z klíčových osobností katolické církve v naší zemi, jeho přátelé a známí.

V knižním rozhovoru mluví otevřeně o svých rodinných a krajových kořenech, o tom, jak víru zdědil a jak ji osobně rozvíjí, o životě za reálného socialismu i o svém kněžském povolání.

Knižkou se v souladu s jeho motto „Hlásat radostnou zvěst“ prolíná každým dnem tříbená důvěra v Boha, přátelství a vytváření prostoru pro druhé, stejně jako spolehnutí se na společenství církve. Snad tedy nikoho nepřekvapí jeho velká otevřenost vůči mladým lidem i vůči různým podobám víry v současném světě i pevná naděje navzdory mnoha problémům kolem nás.

Součástí publikace jsou desítky unikátních fotografií ze soukromého archivu Josefa Nuzíka i z veřejných akcí. Úvodní slovo napsal generál Josef Bečvář, dlouholetý přítel pana arcibiskupa.

Váz., 276 s., 389 Kč

Tenkrát v Americe

100 let od účasti královéhradeckého **biskupa Karla Kašpara** na eucharistickém kongresu v Chicagu a od jeho cesty po USA

Když skončil 28. světový eucharistický kongres v Chicagu konaný ve dnech 20.–24. června 1926, organizátoři vydali jeho zahraniční účastníky, aby vydali ve svých zemích svědectví o jeho průběhu. Nevíme přesně, zda deník biskupa Karla Kašpara publikovaný o rok později byl přímou reakcí na tuto výzvu, nebo zda šlo spíše o výsledek mnoha intenzivních dojmů, možná až kulturního šoku, který vyvolala cesta do Ameriky (a po Americe) a dny strávené ve velkoměstě, jež svou rozlohou i lidnatostí nemělo ve střední Evropě obdobu. Statisíkové davy účastníků kongresu, kosmopolitní společenství katolíků a značně odlišná situace církve v USA oproti střední Evropě, nemluvě o technickém pokroku a moderních stavbách, to vše vyvolalo jistě potřebu sdělit dojmy a prožitky širšímu publiku a nikoli jen úzkému kruhu přátel či spolubratří.

Královéhradecký biskup Karel Kašpar (biskupem v Hradci Králové v letech 1921–1931) navštívil jakožto první z českého episkopátu Spojené státy americké a své zážitky a zkušenosti shrnul v knize *Cesta prvního českého biskupa do Ameriky u příležitosti XXVIII. mezinárodního eucharistického kongresu v Chicagu*. Jako delegát československých biskupů se zúčastnil nejen eucharistického kongresu, ale využil náročnou i nákladnou cestu do USA ještě k návštěvě řady českých komunit a farností, kde sloužil mše, zpovídal a zejména udílel svátost biřmování.

V tomto článku se vám pokusíme zprostředkovat zážitky a dojmy z jeho cesty, spojené s mnoha zajímavými okolnostmi, s náročnou až dobrodružnou plavbou zaoceánskou lodí, která probíhala také trochu ve stínu tehdy poměrně nedávné zkázy Titaniku. Biskup Kašpar byl dobrým pozorovatelem, a navíc ve

Spojených státech procestoval více míst než ostatní členové delegace. Uvádí, že mnohé, o čem píše, pozoroval na vlastní oči, o leccems prý ale ví jen z druhé ruky.

(Pamětní medaile vydaná u příležitosti kongresu (Biskupská knihovna)

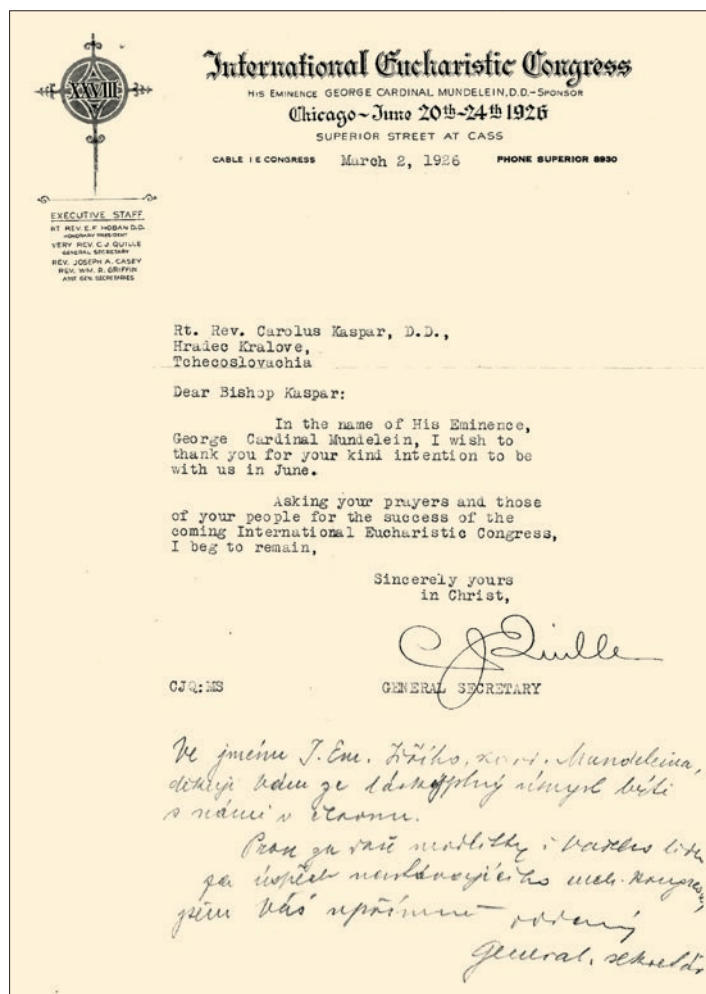
Karel Kašpar byl k účasti na kongresu pozván nejprve Sdružením českého duchovenstva arcidiecéze chicagské, a to z pověření místního arcibiskupa kardinála George Mundeleina. Původně se žádost obracela na episkopát jako celek a počítalo se s účastí více českých biskupů. Nakonec byl biskup Kašpar jediným biskupem v čele asi třicetičlenné výpravy kněží i laiků z Čech a Moravy. Slovenská skupina měla svoji vlastní sekci s vlastním dílčím programem, pouze cestu konali Čechoslováci společně. Krajané naléhali na biskupovu účast s tím, že Češi se nesmějí nechat zahanbit tím, že by neměli na kongresu svého biskupa, a též že jeho návštěva bude pro ně „vzpruhou v ohledu náboženském i národním“. Zároveň biskupa zvali na návštěvu několika českých komunit ve Spojených státech, přičemž zde zaznívala slova o amerikanizaci

české mládeže a potřebě, aby k mladým někdo vážený promlouval česky.

Odjezd: „Vid', nepojedeš!“

Biskup nejprve váhal: „Vždyť jednalo se o to, opustiti diecési na čtvrt roku, zanechat zde 76 letou maminku a konečně cesta přes moře, plná nebezpečí, i cestování po Americe, kde každé chvíli, jak píše noviny, stane se neštěstí, spíše zrazovaly.“ A také první slova, která slyšel v reakci na pozvání, bylo zvolání jeho matky: „Ale, dítě, vid', nepojedeš!“ Nakonec ale zvítězila touha zúčastnit se velkolepé, světové a celocírkevní akce a navštívit a povzbudit krajany. Bezprostředně před cestou, v pátek 21. května, se konala v královéhradecké katedrále Svatého Ducha pobožnost za šťastnou cestu biskupa Kašpara. Následujícího dne ráno odjel biskup vlakem přes Pardubice do Prahy. Zde ho očekával holandský konzul Doorn a doprovodil ho na americké velvyslanectví kvůli vyzvednutí víza a poté se spolu odebrali na nizozemský konzulát. Další den, na Hod Boží svatodušní, sloužil Karel Kašpar mši pro československé delegáty kongresu u hrobu sv. Václava ve svatovítské katedrále.

Odjíždělo se 23. května z tehdejšího Wilsonova nádraží v 14:28 hod. Vyprovodit delegaci přišel mimo jiné Mons. Jan Šrámek, člen tehdejší vlády. Cesta vlakem skončila v Rotterdamu v poledne následujícího dne. Biskup s několika účastníky využil volné odpoledne k návštěvě Haagu. Druhý den jela delegace k přístavišti a odtud parníčkem do doků. Vyploovalo se ale až v nočních hodinách, resp. hodinu po půlnoci na zámořském parníku Veendam. Jak ještě uvidíme, biskup se velmi obdivoval technickému

(Oficiální pozvání biskupa Kašpara na eucharistický kongres (Biskupský archiv)

(Biskup Karel Kašpar na oficiálním portrétu (Biskupská rezidence)

pokroku všeho druhu. Téměř nadšeně líčí vybavení lodi, její rozměry, technické zajímavosti, stravu i možnosti, jak trávit na lodi volný čas. Pro zájemce zde sloužil každý den, až na jednu výjimku, kdy trpěl mořskou nemocí, mši svatou. Uvedme jen, že na lodi byl přítomný stín poměrně nedávné zkázy Titaniku, a proto se o této tragické události nesmělo na palubě hovořit. Pouze když byla loď jen asi 8 kilometrů od místa neštěstí, upozornil na to kapitán cestující.

První kroky na americké půdě

„První biskup z Československa, první biskup český vstupuje po objevení Ameriky na její půdu.“ Těmito slovy zachycuje Karel Kašpar své pocity, když jako první čestný pasažér opouští 5. června palubu parníku v newyorském přístavu. Nepřekvapí, že první, co biskup zmiňuje, je socha

Svobody. Dále jsou to mrakodrapy, které v něm ale příliš velkou libost nevyvolaly, nicméně líčení několika z nich věnuje poměrně velký prostor a jejich parametřům i technickému vybavení se obdivuje. V přístavu vítali československou delegaci zástupci amerických krajanů.

Kašpar líčí New York s neskrývaným obdivem a úžasem. Město prý tehdy mělo tolik obyvatel, co celé Čechy, tedy 8 milionů, přičemž 40 tisíc z nich bylo Čechů. Nejvyšší z tehdejších mrakodrapů má dle Kašparových údajů 62 poschodí a je 276 metrů vysoký, jezdí v něm 25 výtahů a pracuje zde 12 000 úředníků. (Jednalo se o Woolworth Building, jeden z prvních mrakodrapů v části Lower Manhattan.) Obchodní domy v New Yorku jsou prý tak rozlehlé, že si to ani nelze představit. Z dalších mrakodrapů popisuje např. Hudson River Terminal Building (včetně údajů o tom kolik má oken

a dveří) a budovu Timesů, přičemž nezapomene uvést, že jedna inzertní strana v těchto novinách stojí v přepočtu 85 tisíc korun. Po poměrně náročné cestě vlakem do Washingtonu byli členové delegace přijati československým velvyslancem v USA Zdeňkem Fierlingerem, který zajistil audienci u prezidenta Spojených států J. C. Coolidge v Bílém domě. Odtud odjeli vlakem do Chicaga.

V Chicagu a okolí

„Dnes uvítáme v Chicagu hosty z Československa“ psaly místní noviny a otiskly tři fotografie pořízené při příjezdu delegace do New Yorku. Ostatně pozornosti řady deníků se biskup i jeho společníci těšili po celou dobu pobytu. Kašpar spolu s několika dalšími českými duchovními se ubytoval na české faře u sv. Prokopa. Odpoledne si jel obhlédnout místo konání kongresu – stadion, kde probíhaly

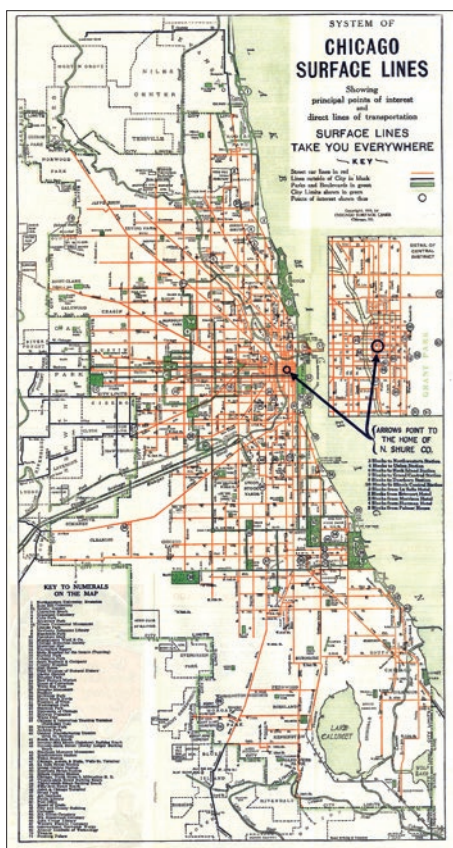
horečné přípravy. Následujícího dne večer, 10. června, pořádal Svaz katolických žen banket. „Velká síň byla bohatě ozdobena květinami, girlandami a prapory americkými, českými a papežskými. Vše bylo jako v pohádce,“ netají se nadšením biskup Kašpar.

Další den byl věnován návštěvě městečka Mundelein – tamního kněžského semináře a parku, kde bylo plánováno zakončení eucharistického kongresu. V půl jedenácté byla delegace přivítána hlavním organizátorem a hostitelem kongresu kardinálem Georgem Mundeleinem, po němž byla celá lokalita pojmenována. Ten pochválil hojnou účast Čechoslováků na kongresu a ocenil práci českých kněží ve své arcidiecézi. Poté následovalo přijetí na chicagské radnici. Neděle 13. června byla vyplněna bohoslužbami a kázáními; mimo jiné odjel biskup Kašpar do Milwaukee udílet tamním Čechům bířmování. Podobně sloužil mše pro české krajany i v dalších dnech v několika kostelích v Chicagu a setkával se s nimi při různých akcích. Pochopitelně si prohlížel též části města, které bylo slavnostně vyzdobeno – „samé vlajky americké a papežské! V obchodech a ve výkladních skříních měly ženské modely šaty jen žluto-bílé, stuhy pak na kloboucích a kravaty modelů pánských rovněž výhradně v papežských barvách!“ Při projíždce městem jel biskup Kašpar se svým doprovodem kolem arcibiskupského paláce a Michiganského jezera i kolem „dvojdílného mrakodrapu s 18ti patry“, který si vystavěl proslulý výrobce žvýkaček William Wrigley. „V Americe kde kdo žvýká,“ poznamenal si biskup do deníku. V následujících dnech jel s Českoameričanem Antonínem Čermákem, který se později stal proslulým starostou Chicaga, do okresního chudobince, jehož zařízení v textu vychválil, navštívil též českou školu u sv. Prokopa a tiskárnu českých benediktinů.

Eucharistický kongres

Vlastní kongres byl zahájen v neděli 20. června v 11 hodin. Každý z následujících dní byl programově nějak zaměřen: dětský den, ženský den, den vyššího

vzdělávání; zasedaly též různé sekce duchovenstva, sekce národní apod. Biskup Kašpar označuje kongres za největší událost, kterou kdy toto město hostilo, a píše, že „tak brzo nebude mít v dějinách Chicaga sobě rovné“. Slavnostní příjezd papežského delegáta, kardinála Bonzana, byl očekáván davy lidí. Biskup uvádí, že od nádraží po katedrálu Nejsvětějšího jména vívalo v ulicích kardinála na 300 000 lidí. „Na mnoha místech prolomili lidé policejní kordon, aby se protlačili k automobilu papežského legáta a políbili mu prsten.“

Plánek Chicaga z prospektu o městě, vydaném pro účastníky kongresu (Biskupský archiv)

Je třeba zmínit jednu zajímavou okolnost konání kongresu. Chicago je městem povětšinou spojeným s mafií, korupcí, kriminalitou a nelegálními drogami. Je zcela evidentní, že biskup coby oficiální delegát byl zván do míst bezproblémových, ukázkových a výstavních. Navíc celé město se na eucharistický kongres intenzivně připravovalo a bylo věnováno hodně péče, aby se ukázalo v nejlepším světle. Do příprav se zapojili nejen místní

katolíci, ale i představitelé města, mnoho organizací, spolků i jednotlivců, kteří se ke katolické církvi nehlásili, ale tuto mimořádnou akci podporovali. Též propagace kongresu byla obrovská. Vzniklo tiskové středisko, jehož služeb využívalo na 600 novinářů. Bylo vytištěno 100 000 barevných plakátů, které se distribuovaly po celých USA. Tiskové středisko připravilo řadu reklamních letáků a brožur, vydalo mapy města Chicaga a okolí. Brožurku s mapou a plánem dopravních tras obdržel i biskup Kašpar. Přípravný výbor dojednal speciální snížené jízdné na všech železničních tratích směřujících do Chicaga a u mnoha paroplavebních společností provozujících linky mezi přístavy Spojených států a přístavy v Evropě a Jižní Americe. Vedle hotelů nabídky k dispozici ubytování tisíce soukromých osob, přičemž ceny a podmínky byly sjednoceny a podařilo se zabránit předražování či zbytečnému zmatku. Spousta lidí našla ubytování v prostorách farností a zejména v katolických školách. Ubytování nabízely i železniční vozy Pullman. Například společnost Illinois Central Railroad vyhradila pro tento účel asi šest mil kolejí. K dispozici byly i jídelní vozy. Celé akci předcházela též dlouhá a důkladná duchovní příprava. Kardinál Mundelein slíbil papeži „duchovní kytici“ v podobě jednoho milionu svatých přijímání jako důkaz lásky a synovské oddanosti účastníků kongresu „Otcí křesťanstva“. To se zřejmě také během kongresu naplnilo. A padaly i další rekordy. Speciální výbor vznikl pro přípravu hudebního doprovodu bohoslužeb. Byl vytvořen „největší sbor na světě“, jak ho tehdy média označila, který čítal 62 000 dětí, které byly vybrány z farních škol ve městě.

Poslední slavnost, vrchol celého kongresu začala 24. června úderem desáté hodiny. Průvod duchovních zahrnující 60 arcibiskupů, 250 biskupů a opatů, 175 dalších prelátů, 1500 kněží a 400 seminaristů se pomalu přesouval k podiu. Následnou mši celebroidal papežský legát kardinál Bonzano. Kázání pronesl kardinál Hayes, arcibiskup newyorský. Po mši následovala dvouhodinová pauza na oddech a občerstvení. Ve dvě hodiny se začal řadit eucharistický průvod dle

předem daného pořádku – podle členství v různých spolcích a též dle národností. Česká výprava byla v tzv. třetí divizi, kterou vedli členové koleje sv. Prokopa a tvořili ji ještě Poláci, Italové a též Číňané. Slováci byli v jiné divizi spolu se Slovinci, Chorvaty a Maďary. Monstranci s eucharistií nesl pod baldachýnem papežský legát. Průběh průvodu byl podobný jako o Božím Těle, tedy s oltáři, od nichž se udílelo svátostné požehnání. Trasa měla celkem asi tři míle, bylo připraveno jakési nosítko, na něž mohl kardinál položit monstranci, aby si odpočinul, ale této možnosti nevyužil. Byl horký den a během průvodu se přehnala krátká bouřka s intenzivním deštěm a silným vichrem. Průvod však nebyl přerušen. Za duhy a opět slunečného počasí byl zdárně doveden do konce. Symbolicky tuto událost vyložili autoři závěrečné zprávy z kongresu, když uvedli, že tímto byla ilustrována „sláva Páně a vítězství oběti a víry nad bouřemi života“.

Misionářská cesta po USA

Zmiňme se ještě o Kašparově „misionářské cestě“, jak ji biskup sám nazývá, a o některých zajímavých místech, která navštívil.

Plakát z 28. mezinárodního eucharistického kongresu v roce 1926 (zdroj <https://www.themetrains.com/cardinals-train-m-a-transportation-miracle-book.htm>)

Karel Kašpar na návštěvě v indiánském sirotčinci (foto z publikace Život a dílo Karla kardinála Kašpara, Praha 1940)

Začneme v Lisle. Tamní opatství českých benediktýnů navštívil Karel Kašpar hned dvakrát. O místním opatovi Valentinu Kohlbeckovi, někdejšímu faráři u sv. Prokopa, píše, že je to „vtělená skromnost, muž neméně učený jako vrozeného ducha řeholního“. Připomíná též zakladatele opatství a prvního opata Jägera, u jehož hrobu se pomodlil. Píše o něm, že to byl rodák z Kutné Hory. Opatství líčí jako rozsáhlé o mnoha budovách s hospodářstvím a mnoha pozemky. Zmiňuje se též o dvou školách – „střední ústav i vysoká škola“, na nichž studují katolíci ze dvaceti států USA, a jejich studentské kapele, která účinkovala i při kongresu. Pochvaluje si chování žactva, které je obecně v Americe „mnohem vážnější a uhlazenější nežli u nás. Se sprostotami našich žáků se tam neshledáš“. Popisuje moderní vybavení učeben a nadšeně vzpomíná na možnost prohlédnout si několik preparátů pod mikroskopem, což ho přivedlo až k obdivnému zvolání a ke chvále Stvořitele: „Jak jsme se obdivovali Všemohoucnosti a neskonale Moudrosti Pána Boha [...] Jak ubohým a nedostatečným jest náš zrak, který nepostřehne nic, není-li obrněn sklem tak dokonalým! Jak ubohým tvorem jest člověk!“

Při druhé návštěvě Lisle se zúčastnil oslav 25. výročí zbudování tamní koleje sv. Prokopa, při kteréžto příležitosti požehnal novou tělocvičnu. Odpoledne vysvětil rozšířenou kapli v nedalekém sirotčinci

sv. Josefa „*bohatě ozdobeném v barvách amerických, papežských a československých*“. Obě události byly příčinou hojné účasti krajanů ze širokého okolí. (Zmiňme ještě pro zajímavost, že v roce 1946 několik čechoamerických benediktínů z tohoto opatství odjelo do Broumova, odkud byla po válce nucena odejít většina německých řeholníků, aby se pokusili komunitu obnovit. Tito mniši ale po únoru 1948 museli Československo opustit. Jejich mise tedy skončila neúspěšně.)

Z četných dalších míst, kam biskup zavítal, uvedme např. St. Louis, kde byla 29. června posvěcena nová katedrála, centrum tamní římskokatolické diecéze. Práce na ní byly zahájeny už roku 1907, a jak sám biskup poznamenává, jedná se o stavbu napodobující byzantský styl s bohatými mozaikami. Slavnosti se zúčastnilo více než 50 arcibiskupů a biskupů z celého světa: „*přede mnou šli arcibiskupové ze Sydney a Melbourne v Australii*“, píše Kašpar. Večer biskup udělil bířmování 48 hochům a 46 dívkám v českém kostele sv. Jana Nepomuckého. Prohlédl si ještě soukromou sbírku pana Koska „*ze života indiánů, dříve tam usedlých*“.

30. června navštívil Kašpar město Fenton a pomodlil se u hrobu Mons. Josefa Hesouna, kterému se říkalo „*saintlouiský tatíček*“ nebo „*apoštol amerických Čechů*“. Založil farní list *Hlas*, který patřil

k nejdéle vycházejícím českým periodikům v USA (1872–1950). Kašpar si prohlédl i tamní sirotčinec, jehož otevření se ale jeho zakladatel, zmíněný kněz, nedožil. Zastihl zde ale patera Röslera, dočasného duchovního správce zařízení, jinak faráře v Solnici, a řeholní sestry původem z Moravy. Ve svém deníku biskup chválí českého faráře Ševčíka, s nímž se zde setkal, za jeho budovatelské aktivity – postavil ve svém farním obvodu šest kostelů. „Potřeboval bych ho pro Pražské Předměstí u Hradce Králové“, dodává Kašpar, z jehož iniciativy vznikl později kostel Božského Srdce Páně, na nějž vybral značnou částku peněz i od amerických krajanů.

Městečko Hostýn, pojmenované po významném poutním místě na Moravě s kostelem zasvěceným Panně Marii Svatohostýnské navštívil Kašpar v neděli 4. července. Udělil biřmování 17 chlapcům a 10 dívkám české farnosti. Místní pochválil za to, že si udrželi „pravou víru a svou národnost“. V pondělí, na svátek sv. Cyrila a Metoděje, se sem ještě vrátil a zúčastnil se zde oslav 75. výročí příchodu prvních Čechů a 70. výročí založení zdejší české osady. Udává, že na oslavu dorazili krajané z celého Texasu a že zde bylo napočítáno na 5100 automobilů, a odhaduje, že přítomno bylo až 25 tisíc lidí. Za povšimnutí stojí, že manžel

texaské guvernérky James E. Ferguson pochválil české osadníky, když ve svém proslovu uvedl, že „Angličané přicházeli s puškou, kdežto Češi měli jednu ruku na pluhu a ve druhé sekyru na mýcení lesů.“ Osobní setkání s Fergusonem je jedním z důkazů toho, že Kašpar neuměl anglicky a dosti toho litoval, neboť byl po celou cestu odkázán na tlumočníky. Kvůli této situaci (anglicky neuměl nikdo z české výpravy) došlo k řadě humorných situací. Např. v jídelním voze si zvládli objednat pouze vejce: „Vsedli jsme do jídelního vozu – pan poslanec, dp. Dostál a já a všichni dohromady jsme znali jen několik obvyklých anglických frází – snad ani ne 10! – S dp. Dostálem jsme si dali vejce – tomu jedině jsme na jídelním lístku rozuměli. Pan poslanec však měl chuť na pečení. Prohlížel tedy s dp. Dostálem jídelní lístek, ale čím více do spousty uvedených jídel hleděli, tím méně věděli, co z nich je pečené. Vtom ukázal dp. Dostál na jednu řádku: to že je pečené. Za chvíli přinesli na talíři čtyři as 15 cm dlouhé, dva cm široké a jeden mm tenké kousky – slaniny (žádné maso). Mezi jednotlivými kousky byl stejně široký plátek housky. Na talíři sice vypadala „pečeně“ vzhledně, ale pan poslanec při jejím spatření vrhl na dp. Dostála pohled, který nevěstil nic dobrého: „Když něco nevím, tak druhému neradím“. A tím byla věc odbyta, jenže po druhé pan poslanec po pečení se nesháněl.“

Na své cestě udělal biskup delší zastávku ještě v Omaze, kde ho očekávali krajané. Zmiňuje zde čtyři české osady s tím, že u Nanebevzetí Panny Marie funguje česká škola se „sestrami horažďovickými“, které zde vyučují asi 300 dětí. Píše o původu a rychlém rozvoji města, kde před 50 lety „byly jen indiánské chatrče“. U domorodého obyvatelstva se trochu zastavuje: uvádí, že název omaha znamená osel a tomuto kmeni ho pro jeho mírnost dali Siouxové, kmen „zlopověstný krutostí“. Kašpar píše, že místní katolická katedrála sv. Cecílie se právě dokončuje (hlavně interiér), že ve městě je katolická univerzita vedená jezuitou a vyučuje se na ní též češtině (jeden z místních kněží je pater Eduard Čepuran) a že celkově žije ve městě asi 20 tisíc Čechů. Večer byla na počest biskupa a dalších českých hostů připravena slavnost. Na podiu se vystřídala řada řečníků, promluvil pochopitelně i biskup Kašpar, který poznamenává, že „jako všude, i zde jsem vybízel mládež, aby si zachovala řeč českou, nestyděla se za svou národnost a, ba naopak, hrdě se hlásila ke svému národu“. Na tomto shromáždění pozval biskup krajany do vlasti na oslavy svatováclavského milénia roku 1929. Tato návštěva se opravdu uskutečnila. Při projíždce Omahou se stavil Kašpar a jeho společníci na „studenty krém“, jak biskup překládá anglické označení pro zmrzlinu, kterou zřejmě předtím neznal. Ostatně líčení řady dnes již samozřejmostí, které ovšem v době Kašparově nebyly v Čechách známe, vyznívá velmi úsměvně. Ve městě Minneapolis, v tamní bazilice Panny Marie, biskup obdivoval dokonalost zповědnice s technickými vymoženostmi – zelené světlo ohlašující přítomnost zповědníka a elektrické osvětlení místa pro kněze. Biskup mnohdy nenachází patřičný český výraz pro některý z technických jevů, které neznal z domova či z jiných evropských zemí. Týká se to například stěrače u aut, který popisuje jako „jemnou ručičku, která při dešti automaticky opisuje polokruh, stírajíc krůpěje dešťové“. Semafor opisuje různě, např. jako automat se světly a vysvětluje jeho fungování: „Dopravu umožňují signály se světlem červeným (stůj!), žlutým (přeměna) a zeleným (jed)“. Nezná ani dnes běžná slova jako

(Parník Volendam, na kterém se vracel biskup Kašpar z eucharistického kongresu v USA (zdroj: Wikipedia, <https://en.wikipedia.org>)

autoopravna či autobazar. Když pozoruje tato zařízení, pomáhá si pojmy „*nemocnice na auta*“ a tržnice na „*obnošená*“ auta. Podobně úsměvný je opis brček na pití limonády, s nimiž se setkal v Americe poprvé v životě: nápoj „*vysrkali dvěma papírovými rourkami v podobě stébel*“.

Kašpar se též v deníku opakovaně věnuje původnímu americkému obyvatelstvu – indiánům. Chválí jejich poctivost, spolehlivost a pohostinství, odvahu i inteligenci. Obzvlášť si cení jejich lásky k dětem. Naopak za negativní vlastnosti považuje „*vášnivost v nenávisti, ukrutnost k nepřátelům, často lenivost a netečnost*“. Kriticky vnímá vliv bílé civilizace, která s sebou přinesla nemoci a často vzor špatných mravů. Biskup navštívil několik indiánských rodin v jejich obydlích, většinou to bylo několik generací jedné rodiny, jejichž členové konvertovali ke křesťanství. Kriticky hodnotí nuzné životní podmínky některých z nich. Zmiňuje se též o úrodě a pěstovaných plodinách, zde zvlášť o sytých červených lilích, které jsou zdrojem pro výrobu látky, jíž si Indiáni barví tváře. V deníku biskup uvádí doslovný překlad indiánských modliteb Otčenáš a Zdravas Maria, které dostal v originále i v překladu. Přímou od obyvatel rezervace obdržel různé dary, včetně mokasinů, panenky či pásu tanečnicka.

Zejména v Texasu se setkával i s afroamerickou populací, což pro něj byla též velká zkušenost. Uvedme v tomto ohledu aspoň dvě situace, které Kašpar v deníku zachytil: „*Dojala mne něžná láska mateřská, která i v srdci černošky plá mocným plamenem, neméně jako vřelá láska černých dětí k jich matičce, jak ta černoška matka zahanbuje přemnohé matky vychované evropskou kulturou...*“ Biskup projevil zájem navštívit též jejich bohoslužbu: „*Modlitebna jest obyčejná dřevěná budova, podobná velké kolně. Kolkolem jsou lavice, v čele podium, na něm stolek, před ním lavice, na které asi pět černochů a černošek vyluzovalo zvuky na různé hudební nástroje; nescházel ovšem ani bubben a činely. Při mém vchodu pokračovali v monotóním zpěvu Heaven is my home (nebe jest můj domov), tleskajíce při tom*

Ⓛ Biskup Kašpar s americkými Čechy u Bílého domu (foto z publikace Život a dílo Karla kardinála Kašpara, Praha 1940)

rukama a současně dupajíce.“ Že byl biskup setkáním, při němž byl přítomným představen a krátce k nim promluvil, opravdu dojat, vyznívá ze závěrečných slov příslušného odstavce: „*Dobrotivý Pán Bůh vás, moji milovaní černochové, osvět, abyste poznali jeho pravé učení s tou vroucí zbožností, jaké jsem byl svědkem, milovali z celých svých dobrých duší Pána Boha Trojediného, Otce, Syna i Duha Svátého...*“

Vylíčením návštěvy Detroitu, včetně exkurze ve Fordově automobilce, kde byla roku 1910 zavedena revoluční pásová výroba a pracovala zde i řada Čechoameričanů, končí Kašpar dle vlastních slov svoji misijní cestu po USA. Návštěvu Niagarských vodopádů už bere jako turistickou atrakci.

Na posledních dvaceti stranách deníku zachytil biskup svoji cestu zpět do vlasti, se zastávkou v milovaném Lisieux a setkáním s tehdy ještě žijící sestrou sv. Terezie.

Závěr

Jak se shoduje mnoho badatelů, o Americe nelze psát nezaujatě. Do textů jednotlivých cestovatelů se promítají jejich vlastní názory a zkušenosti. Co jeden považuje za přednost, v tom druhý vidí úpadek. Karel Kašpar patří k těm dobovým autorům, kteří Spojené státy vylíčili s obdivem a nadšením. Jeho vidění USA je veskrze pozitivní, ačkoli k jistým stinným stránkám života „*za velkou louží*“ se také

dostává. Kongresem byl uchvácen a život církve v USA líčí v dobrém světle. Udává, že v době jeho návštěvy působilo v USA na 200 českých kněží, a to ve všech státech, kde žijí čeští katoličtí krajané. Připouští však, že počet se stále mění a též že je problematické češství u těch, kteří byli již vychováni v amerických seminářích. Horlivost českých kněží v Americe považuje za příkladnou. Chválí vzájemnou spolupráci a blízkost kněží a laiků. O katolických Čechoameričanech se opakovaně vyjadřuje velmi kladně, mluví o jejich horlivosti, dodržování příkázání „*božích a církevních*“ a také o praktikování častého a časného svatého přijímání, s čímž byl tehdy v jeho diecézi a obecně v Čechách poněkud problém. Pasáže líčící katolický život v USA, zejména pod vlivem zážitků z Chicaga, jsou mnohdy polemické vůči domácí situaci. Cítíme, že Kašpar má před očima své budoucí čtenáře doma, v Čechách, kde katolická církev prožívala poměrně těžké období po vyhlášení samostatného státu, v němž se často ozývalo též volání „*Pryč od Říma*“, kde část duchovních i laiků vytvořila Československou církev a kde vztahy s některými představiteli státu a veřejného života byly velmi napjaté.

Pokud vás zkušenosti a zážitky biskupa Karla Kašpara z cesty po USA zaujaly, budete se moci více dočíst v připravované publikaci, o jejímž vydání vás budeme na stránkách Adalberta informovat.

Obnovení tradice vilémovských poutí k Panně Marii

V nejvrchnější části hlavního oltáře v kostele svatého Václava ve Vilémově můžeme spatřit nenápadný, stářím zašlý obrázek. Jen když se opravdu pozorně zadíváme, rozpoznáme v něm ikonu Panny Marie Bohorodičky Vladimírské. Je to ikona ruského pravoslaví, palladium ruské země. Marie, jako matka, něžně milující své dítě, potažmo děti jí svěšené.

Téměř nikdo z nás netušil, že ještě před sto lety každý rok v nejkrásnějším měsíci roku, v květnu, putovala k tomuto obrázku procesí věřících, aby uctila Pannu Marii, aby ji děkovala, aby ji předložila svá trápení, své prosby.

(V neděli 31. května 2026 za přítomnosti více než stovky farníků požehnal generální vikář Mons. Jan Paseka kopii ikony

Nynější vilémovský kněz, P. Artur Kamil Róžaňský, velký milovník historie a ctitel Panny Marie, pátral po původu obrazu, po vzniku poutí. Obraz má opravdu velkou historickou hodnotu, pochází z rodového dědictví předků manželky hraběte Millesima, jejichž kořeny sahají do východního křesťanství. Svou existencí ve Vilémově si však získal větší hodnotu duchovní.

V 18. století, po opravě ohněm poničeného kostela, jej nechal umístit do vrchní části oltáře hrabě Millesimo. Poutě k němu však začaly až o několik let později, po zázračném nalezení ztraceného čtyřletého syna hraběte. Po více než týdně marného hledání byl chlapec nalezen ve vyschlé studni, naprosto zdravý, bez známek vyhladovění či žízně. Hrabě z vděčnosti za tento zázrak uspořádal děkovnou procesí k obrazu Panny Marie. Obraz se těšil od počátku velké úctě věřících, po této události se však stal místem, kam přicházeli lidé ze širokého okolí prosit za uzdravení, za početí dítěte, děkovat za vyslyšení. Kolik proseb bylo vyslyšeno nevíme, potvrzeny jsou však nejméně dva zázraky. Panna Maria Vilémovská se stala vyhledávanou pomocnicí a ochránkyní věřících. Nejspíše tak vznikla tradice každoročních poutí, která trvala až do začátku minulého století. Po vzniku Československa, který přinesl prosperitu, volnější styl života, poutě zanikly a na někdejší úctu k ikoně Panny Marie Bohorodičky se téměř zapomnělo.

Po zjištění těchto dochovaných historických skutečností se vilémovský kněz otec Róžaňský rozhodl, že se pokusí vzkřísit tradici poutí, posílit úctu k Panně Marii. Jelikož obraz ve vilémovském kostele je malý a vlivem času i tmavý, vyfotil ikonu a na základě snímku, pomocí moderních grafických technologií a programů vytvořil podobu obrazu větší, světlejší a zřetelnější. Následně ze vzniklé fotografie byla pořízena kopie ikony na dřevě.

(Ikona ruského pravoslaví Panna Marie Bohorodička Vladimírská v kostele svatého Václava ve Vilémově

Stálo to nemálo úsilí, příprav, ale podařilo se. V neděli 31. května 2026 za přítomnosti více než stovky farníků, občanů z Vilémova, Uhelné Příbrami i okolí, požehnal generální vikář Mons. Jan Paseka kopii ikony. Obraz bude již trvale vystaven v kostele a my můžeme k Panně Marii, starostlivé matce, přicházet kdykoliv.

Bylo až překvapující, že téměř všichni účastníci slavnosti, včetně pana barona Johna Rajského, paní generální ředitelky Vilémov Castle Lucii Srpové, paní starostky Vilémova Lenky Homolkové, přijali pozvání a u společného oběda poseděli, povídali si, věnovali čas sobě navzájem jako jedna velká rodina.

Věříme, že s požehnáním Panny Marie Vilémovské květnové poutě byly vzkříšeny a pod její ochranou budou pokračovat a stejně tak, že bude vzkvétat naše farnost.

Magdalena Hrochová)

100 let od narození skladatele Karla Břízy

P. Karel Bříza (1926 – 2021) byl pro rodný Krucemburk (do r. 1993 Křížová) nezapomenutelnou osobností, kněz, varhaník, varhanář, skladatel duchovní hudby, pedagog, sbormistr.

Lidé ho měli velmi rádi a vážili si ho. Byl především hodný a laskavý člověk, který nikoho nezarmoutil, dokázal všechny křivdy, těžkosti a útlaky života – ať způsobené komunistickým diktátem či špatným zdravotním stavem – brát s humorem, s nadhledem, s jakousi noblesou, a hlavně pevnou vírou v Boha. Byl knězem, přesto toto povolání nesměl téměř celý život vykonávat, dokonce 17 let v totalitní diktatuře o něm nesměl ani nikomu říci. Velkou část života pracoval jako lesní dělník a ve dřevařském podniku.

Pamatuji si ho asi od svých 6 let (1965). Bydlel v Krucemburku na náměstí se svojí maminkou a sestrou Mařenkou – výbornou zpěvačkou altistkou, nedaleko

bydlela se svojí rodinou i jeho další sestra Helenka, též výborná zpěvačka.

Za mého dětství a mládí jsme byli s P. Břízou skoro sousedi, bydleli jsme též na náměstí, a tak jsme se téměř denně potkávali, nebo alespoň viděli oknem. Chodil k nám na návštěvu, povídal si s rodiči, jeho maminka se přátelila s mojí babičkou. Nyní je na domě Břízových umístěna pamětní deska.

Pamatuji si, jak jsem v pondělí 23. května 2011 šla učit do školy, na náměstí stál hlouček lidí a přihlížel, jak řemeslníci zavěšují na dům pamětní desku a zaslechla jsem – „*To je dobře, vždyť Karlíček byl vzácný a hodný člověk, zaslouží si, aby se na něj nezapomnělo*“.

(P. Karel Bříza (1926 – 2021))

Pozvánka do Krucemburku na oslavy 100 let narození P. Karla Břízy

17. – 18. 10. 2026

- hra po Krucemburku pro děti i dospělé o životě P. Břízy – pohádka o Karlíčkovi
- výstava fotografií ze života P. Karla Břízy
- 16.00 hod. mše svatá, oslavuje královéhradecký biskup Mons. Jan Vokál
- 18.00 hod. koncert – díla P. Karla Břízy zpívá Chrámový sbor Krucemburk a Břízův chrámový sbor Kameničky

Krucemburský chrámový sbor

Krucemburský pěvecký chrámový sbor založil P. Karel Bříza. Vlastně to není až tak úplně pravda, první náznaky malého sborečku byly již dříve, vedla ho jeho maminka, když byl malý.

Sbor, jak já ho pamatuji ze svých začátků, byl zajímavý tím, že v něm zpívalo několik generací – od dětí až po sedmdesátileté důchodce. Je až s podivem, že dokázal spojit lidi různých věkových kategorií. Vzpomínám si, že se nám všem ve sboru moc líbilo a velmi rádi jsme tam chodili.

Moje čtyři starší sestry navštěvovaly sbor a pamatuji si, že jsem již v 1. třídě maminku uprosila, že chci též zpívat. Zeptali

jsem se P. Břízy a on tak klidně říkal, že už asi něco čist umím, tak ať přijdu. Přes zimu a chladné období bývaly zkoušky u Břízů v pokoji, kde stály varhany. Nosili jsme si bačkory a místnost byla plná zpěváků. Jak jednou říkala moje sestra, která v té době hrála na varhany při zpěvu – „*Cítím se zde jako na prahu ráje*“.

V té době jsem ještě na varhany nehrála, ale občas mě maminka či babička poslala něco ke Břízům vyřídit a chodila jsem tuze ráda – vždy jsem tam dostala nějakou sladkou odměnu.

Začala jsem hrát nejprve na klavír – v době, kdy už P. Bříza byl opět na Svaté Hoře u Příbrami, a pak mě asi rok učila

(Fotografie z primice novokněze Karla Břízy

na varhany jedna z jeho bývalých žákyň, která vycházela 9. třídu ZŠ a věděla, že bude na internátě v Praze. Učila mě hrát, aby byl ve farnosti přes týden nějaký varhaník. V Krucemburku jich bylo dost, ale zrovna všichni studovali na střední nebo vysoké škole a vraceli se až na víkend.

Návrat P. Břízy ze Svaté Hory do Krucemburku, vyučování

A pak přišel rok 1973 a P. Bříza se zase vrátil do Krucemburku a stal se mým učitelem. Byl důsledný, ale laskavý a velice trpělivý, i když někdy bylo vidět, že ho naše neustálé chyby unavují. Dokázal své žáky zapálit, tak velice z něj vyzařovala láska k hudbě a Bohu. Měla jsem pocit, že při výuce i jiném rozhovoru s ním, pro něho existují jen já a jsem ta nejdůležitější na světě.

Učil zdarma. Nosili jsme mu nějaké naturálie, měli jsme malé hospodářství – pamatuji si na košík mrkve, brambory, maso a jitrnice ze zabíjačky, atd. Podobně to bylo i u ostatních žáků, kteří k němu dojížděli z blízkého i širokého okolí. Vyučoval až odpoledne, po svém příchodu ze zaměstnání, nebo o sobotách. Někdy mě i požádal, když nemohl učit, jestli bych ho mohla zastoupit. A to jsem si připadala velice důležitá a užívala jsem si to.

Každý den chodil do kostela na mši svatou (i když sloužil soukromou mši doma). Později, když již špatně chodil, nešel na kůr, ale zůstával dole v lavici. Někdy, když jsme nehráli zrovna nejlépe, tak se z první lavice otočil a směrem na kůr se ozvalo „*Frantíku fis, je tam fis!*“

Časem jsem se stala sborovou varhanicí, což byla pro mě velká čest a vyznamenání.

(P. K. Bříza (vpravo) s krucemburským knězem B. Krandou

Vzpomínám na naše zájezdy se sborem, kdy jsme vyjížděli zpívat mimo Krucemburk na různé poutě, oslavy a primice. Bylo to vždy velmi příjemné a krásné, bylo to povzbuzení nejen po hudební stránce, ale především duchovní. To vše ještě v době totality.

P. Bříza se přátelil s knězem Bohuslavem Krandou, který u nás působil dlouhou dobu, do roku 1987, kdy náhle zemřel.

Téměř každé ráno chodil P. Bříza do kopce na faru, kde si prý vždy u káfička popovídali s panem farářem. Ten o něm vždy moc hezky mluvil a říkal mu Karlíček.

Koncerty

Krátce před sametovou revolucí k nám nastoupil výborný kněz a muzikant P. Jaroslav Brož. Chodil ke Břízům na obědy – vařila sestra P. Břízy Mařenka.

(Svratka 25. 6. 1967, Karel Bříza (2. vpravo dole) se svým sborem

(Po koncertě v Krucemburku

Deska na rodném domě v Krucemburku byla odhalena 21. 5. 2011

Pamětní desku požehnal biskup Jan Vokál

Brzy po listopadu 1989 jsme společně začali dělat několikrát do roka koncerty duchovní hudby. Byly vždy velmi pestré – různé solové nástroje s varhanami, sólový zpěv Jarmila Dymáčková – sestřenice P. Břízy, sborové skladby, otec Jaroslav Brož hrál solové skladby na varhany a též doplnil průvodní slovo koncertu.

Začali jsme jezdit zpívat se sborem na Svatou Horu, na korunovaci a na pouť v srpnu na Nanebevzetí Panny Marie.

V tomto jsme pokračovali i po odchodu P. Břízy na Svatou Horu a byli jsme rádi, že jsme s ním tak ve spojení.

Velkou tradici mají vánoční koncerty, které začaly asi kolem roku 1967, kdy se P. Bříza vrátil ze Svaté Hory do Křížové a pokračují bez přerušení až dodnes. Nejprve to bylo zpívání u jesliček a pak různé pastorely, mše a skladby P. Břízy až po

Rybovku. Tu když jsem poprvé jako malá hrála, říkal P. Bříza, že je to muzikantská maturita.

Než nám P. Bříza v roce 1991 odešel na Svatou Horu, předal mi sborové noty, ty které si bral s sebou, jsem si okopírovala, a tím jsem převzala péči o sbor, o který se starám i nadále. Sbor se v posledních letech zmenšil, má asi 20 členů, spolupracuje s dětským sborem při místní ZUŠ a Chalupářským komorním orchestrem.

Hlavním úkolem je přispívat ke kráse liturgie, zpěvem oslavovat Boha při mši svaté a koncertech v Krucemburku, okolí i jinde. Z původního Břízova sboru zůstalo 5 zpěváků.

Rady P. Břízy

Na závěr bych připomněla, co mi P. Bříza kladl na srdce:

1. Při hraní sloky písně vždy počkat na první době na začátku písně – než si lidé vezmou zpěvník, nasadí brýle... Pokud první dobu trochu neprodloužíme, lidem se bude špatně zpívat a budou varhany „dohánět“.
2. Varhaník má podporovat zpěv lidu, ne se „předvádět“, hrát vkusně, ale jednoduše.
3. Také ho zlobilo, že někteří varhaníci nerespektují to, co napsal skladatel – např. U Beránku Boží – Eben, původně byly dvě čtvrté noty na Boží. A nyní jsem se setkala, že i u jeho ordinária v některých kostelích u Beránku Boží nedělají oblouček u Boží.
4. Neměl rád, když jeho ordinárium zpívali celé všichni lidé. Říkal, že pokud se nestřídá schola s lidmi, stává se z díla „kafemlejnek“.

Mgr. Marta Rejšková)

Karel Bříza na Svaté Hoře, kolem roku 1995

U varhan na svatohorském kůru v posledním roce života (2001)

Diecézní centrum pro seniory**Od srdce k srdci ... knižní vydání rozhlasových promluv Miloslava Fialy**

Je tomu už půl roku, co se P. Ing. Miloslav Michael Fiala O. Praem (1928–2026) vrátil do Otcova domu. Nakladatelství Flétna teď vydává knižní podobu jeho promluv. Vznikaly v různých časových rovinách, nejstarší jsou z roku 2007. Texty byly určené pro středočeské vysílání Českého rozhlasu. Dávají nahlédnout do myšlenkového světa člověka, který se po listopadu 1989 stal na dlouhá léta viditelnou tváří české katolické církve. Promlouval k lidem věřícím i nevěřícím, reagoval na aktuální témata a nabízel řešení. „Kladná proměna společnosti spočívá na schopnosti a snaze jednotlivců změnit sama sebe. Sílu k tomu dává život podle radostné zvěsti evangelia. Je tedy nanejvýš vhodné vydat se na cestu, kterou ukazuje Boží zjevení a na které nás provází věčná a milosrdná Láska.“ Inspiraci pro své úvahy čerpal z bohatých literárních zdrojů od Aristotela, Pascala, kardinála Newmana a Einsteina až po současné kapacity mnoha vědních oborů, nejvíce se ovšem obracel k Písmu svatému.

Knižní podobu dalo promluvám Miloslava Fialy nakladatelství Flétna, založené v roce 1992. „V roce 2008 jsme vydali knižní rozhovor *V duchu pravdy s tehdejšími královéhradeckým biskupem Dominikem Dukou. V době jeho uvedení na svatovojtěšský stolec v Praze byl jedním z hlavních pramenů informací o něm,*“ vzpomíná nakladatel Martin Leschinger.

„V roce 2014 vyšla ve Flétně *Chudobka z Orlických hor o stigmatizované mystičce Aniče Tomanové z Pastvin. V anketě Katolického týdeníku jsme v roce 2016 získali první cenu s titulem Děcka, valíme do nebe! o tragicky zesnulém minoritském knězi Robertu Mayerovi, rodákovi z Moravského Slovácka, který byl naším přítelem a duchovním otcem. Flétna vedle duchovních vydává i cestopisné knihy, beletrii, knihy pro děti nebo regionální literaturu. Podílet se na vydání našeho zatím posledního titulu Promluvy od srdce k srdci od O. Miloslava Fialy bylo pro nás velkou ctí. Při jejím vzniku jsme si uvědomili bohatost jeho myšlenkového světa, jenž je nejlépe charakterizován jmenným rejstříkem na konci této knihy.*“

Vydání obsáhlého výběru z promluv Miloslava Fialy iniciovalo Diecézní centrum pro seniory, se kterým léta spolupracoval především jako moudrý a laskavý průvodce duchovními obnovami. Součástí publikace je ostatně korespondenční rozhovor, který s ním vedla Veronika Čepelková, vedoucí DCS.

K Hradci Králové měl do konce života mimořádný vztah. Na místo kněžských začátků se nezapomíná, intenzivně vnímal genius loci města věnných královen. Byl rád, že po letech čekání a vandrování světem se konečně dostal k oltáři. Východní Čechy pro něho vždy byly vizitkou češství, poctivého ducha a spolupráce. Odnesl si z Hradce Králové krásné vzpomínky a svazky přátelství. Čas je proti tomu bezmocný, zůstávají stále. Nově vydaná publikace je toho výmluvným svědectvím.

Svobodně nadechnout se P. Miloslav Fiala mohl po listopadu 1989. Už začátkem ledna 1990 nastoupil jako redaktor křesťanského vysílání do tehdy ještě Československého rozhlasu. Česká katolická

(Pozvánka**Diecézní centrum pro seniory zve**

- 7.–10. 9. Manželské setkání seniorů, Janské Lázně
- 23. 9. Putování za mír po východočeské svatojakubské cestě (9. etapa)
- 19.–22. 10. Duchovní obnova s P. Dmytrem Romanovským, Janské Lázně

Přihlášky a informace

Diecézní centrum pro seniory
Hradec Králové
telefony: 734 435 360
e-mail: dcs@bihk.cz
web: www.simeon.cz

Nadační fond a farnost v Číhošti vás zvou na akci

Připomínka 124. výročí Číhošť narození P. Toufara 18. 7. 2026

Kostel Nanebevzetí Panny Marie
• 13.00 h. modlitba růžence
• 14.00 h. mše svatá, celebruje
Mons. Jan Paseka,
generální vikář diecéze HK

Farní dvůr
• 16.00 h. koncert skupiny
Cimbal Classic
Příspěvek na benefiční koncert: 300,-
Po koncertě občerstvení na farním dvoře

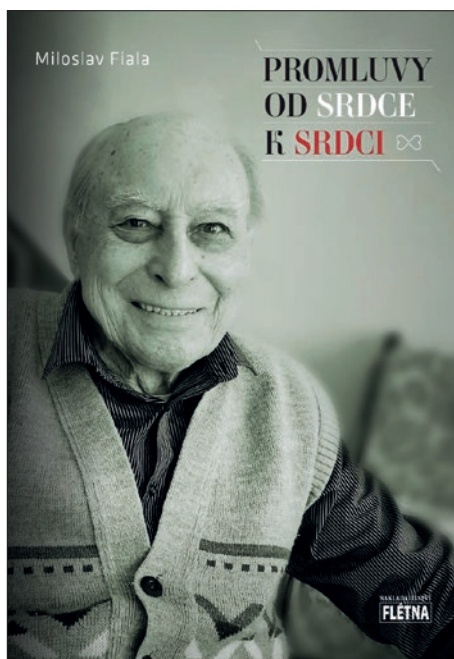

svetla.farnost.cz www.nfcihost.cz www.cimbalclassic.net

církev měla v té době velkou šanci stát se znovu jedním z pilířů společnosti.

„Zájem společnosti ale ubýval, to byla jedna věc. Druhá, kterou jsme zavinili sami, že jsme nedokázali přesvědčivějším způsobem prožívat a nabízet hodnoty, které dává křesťanství v autentické podobě,“ uvedl s odstupem let otevřeně otec Miloslav.

„Vzpomínám na výrok vynikajícího pokoncilního teologa Karla Rahnera. On řekl, že věřící křesťan zítřka bude mít buď osobní zkušenost, nebo přestane věřit. Čili dnešní křesťanství je postaveno na zkušenosti s tajemnou přítomností absolutní lásky, které říkáme nedokonale Bůh, ale se kterou se setkáváme na každém kroku. Když dokážeme tuto sílu přijmout, pak se nemusíme ničeho bát a jsme přesvědčivější. Přítomnost a budoucnost před nás staví nové výzvy a doba bude zvědavá, jak se s nimi vypořádáme. Radostností, nadějí a pevným

dodržováním křesťanských zásad ... snad to nevyznívá nějak dogmaticky nebo fundamentalisticky ... tak jedině tím se můžeme sami obnovit a vnést trochu smyslu a řádu,

mravního pořádku a radosti z života, z přírody, z krásy a umění do současné a budoucí společnosti. Jedině pak se nám to podaří. Je to výzva, je to mnoho otazníků, jak jako křesťané obstojíme.“

Emeritní pomocný biskup královéhradecký Mons. Josef Kajnek v předmluvě ke knižnímu vydání promluv P. Ing. Miloslava Fialy píše: *„Autorovo srdce vyžrávalo v dlouhém čekání na uskutečnění svého povolání a trpělivým snášením příkoří i nepochopení tohoto světa, aniž by zatrplo. Míla, sečtělý a literárně zdatný, ze svých bohatých životních zkušeností rozdává nám všem. A snaha proměňovat své srdce, to má být cíl našeho života a tím také můžeme nejvíce pomoci tomuto nemocnému světu.“*

Nemůže být lepšího doporučení. Otevřete svá srdce, přátelé, a začtěte se.

Eva Zálešáková)

Katechetické a pedagogické centrum

Od strachu k důvěře – nové výukové karty

Katechetické a pedagogické centrum vydává v pořadí čtvrté výukové karty, které se zabývají příběhem Ježíše a Petra, krácejícím po vodě. V metodice se pracuje s tématem strachu, odvahy a důvěry v Boha. Využívá se pestré škály pedagogických a prožitkových metod, díky nimž se děti mohou s příběhem osobně ztotožnit. Jednotlivé karty rozvíjí dialog a imaginaci a popisují dětem srozumitelnou formou biblický příběh a jeho kontext.

Silným prvkem metodiky je prožitková a dramatizační práce. Děti si staví loď, vytvářejí bouři pomocí zvuků a pohybu nebo procházejí řízenou imaginací. Díky tomu si zakoušejí pocity nejistoty a strachu, ale i důvěry a odvahy, „na vlastní kůži“. Na prožitek navazuje reflexe, kdy se děti učí pojmenovat své emoce a vnímat, co se při nich v jejich těle odehrává.

Součástí sady je i nabídka jednotlivých technik, jak s dětmi zvládat pocity strachu. Děti jsou v nich vedeny k tomu, aby

si osvojily konkrétní strategie a dokázaly je použít v každodenním životě. Součástí je i práce s pozitivními afirmacemi a krátké modlitby, které posilují pocit bezpečí a důvěry.

Výukové karty lze zakoupit přímo na Katechetickém a pedagogickém centru nebo si je objednat na emailu: kpc@bihk.cz.

Všechny obrazové karty z produkce Katechetického a pedagogického centra Biskupství královéhradeckého jsou od července do září 2026 vystavené také v prostorách poutního místa na Velehradě. Výstava nese název Obrazy otevírají cestu k poselství evangelia a jednotlivé sady karet jsou na místě též k zakoupení.

Markéta Rumpíková)

(Knižní tipy**Nakladatelství Kazda**

Nové sady 988/2, 602 00 Brno
objednavky@knihykazda.cz
tel. 725 518 237, www.knihykazda.cz

Erica Jamesová

Matky a dcery

Emotivní příběh o rodinných tajemstvích, druhých šancích a vztazích, které dokážou bolet i léčit zároveň. Naomi po smrti manžela zůstává sama v milovaném domě u moře, kde vychovala své dvě dcery. A právě ve chvíli, kdy vztahy uvnitř rodiny začne narušovat tíha nevyřčených bolestí, vstoupí Naomi do života muž z její minulosti – a s ním i vzpomínky, které měly zůstat pohřbené. *Brož., 390 s., 449 Kč*

Biyon Kattilathu

Muž, který našel klid

O cestě ke všímavosti, sebelásce a štěstí

Kolikrát jste si v poslední době řekli, že už toho máte dost? Dost tlaku. Dost očekávání. Dost pocitu, že byste měli být dál, lepší, úspěšnější. Možná nehledáte další motivaci. Možná hledáte klid. Kniha pro chvíle, kdy už nechcete nic dohánět ani dokazovat. Kdy potřebujete jen jediné – na chvíli se nadechnout. *Váz., 192 s., 399 Kč*

Centrum pro liturgickou hudbu**Tradice a současnost chrudimského kůru (2)**

(dokončení z předchozího čísla)

Z osobností 20. století byl bezesporu nejvýznamnější varhaník a skladatel **Karel Židek** (1912–2001), rodák z Hrochova Týnce, absolvent varhanního oddělení Státní konzervatoře hudby v Praze. Do Chrudimi přišel roku 1937 z Heřmanova Městce, kde působil (1932–1937) jako ředitel kůru a účastnil se zde horlivě, tehdy velice bohatého, hudebního života. Jako regenschori pak v Chrudimi setrval až do sklonku života.

Chránovou hudbu zde zveleboval nejen svými díly, ale od r. 1947 začíná pořádat v arciděkanském chrámu řadu duchovních koncertů, které však byly r. 1953 pod politickým tlakem zastaveny. Při svém životním jubileu roku 1982 byl Židek za své zásluhy o rozkvet církevní hudby jmenován čestným konzistorním radou Královéhradecké diecéze. Své varhanní umění (znamenitý improvizátor a interpret romantické literatury) byl po dlouhá léta

nucen prezentovat na jednomanuálovém prozatímním nástroji z roku 1947. Když bylo v 90. letech přistoupeno k rekonstrukci a dostavbě chrudimských varhan, obnovil Židek pořádání duchovních koncertů (celkem 20) se sbírkami na pomoc varhanám.

Vedle liturgické – hudební služby a kompozice se věnoval rovněž dirigování, komorní hře a rozsáhlé pedagogické činnosti. Pro pozdější generace zanechal dílo, čítající přes 120 opusových čísel. Největší počet zaujímá církevní – liturgická tvorba (10 mší, sbory, sólové vložky, písně apod.). Zde snad nejvrcholnějším dílem je slavnostní *Missa in honorem Sanctissimi Salvatoris* op. 79 (dnes se tradičně provozuje vždy při chrudimské „Salváterské“ pouti) nebo *Slavnostní česká mše*, op. 101 na „nový liturgický text“ (1969). Velmi oblíbené a často provozované jsou mj. 2 české vánoční mše, slavnostní vánoční fanfáry („Narodil se Kristus Pán“) a varhanní vánoční preludia.

(Salvátorská pout, Chrudim, srpen 2025

Karel Židek

V královéhradecké verzi bylo z jeho díla otištěno znamenité ordinárium pro scho-
lu a lid, které je nejen v chrudimské far-
nosti živé. Za větší rozšíření by jistě stá-
ly třeba některé duchovní písně – např.
k P. Marii Nanebevzaté, k Nejsv. Trojici,
Archandělům aj.

Od roku 2001 až dosud je chrudimským
regenschorim jeho vnuk **Tomáš Židek**,
absolvent Konzervatoře Pardubice a di-
rigování na HAMU Praha, dnes také pe-
dagog a zástupce ředitele Konzervatoře
Pardubice, mj. autor těchto rádků.

Společně se smíšeným sborem Salvátor,
který roku 1999 založil, oživuje postupně
odkaz díla významných osobností chru-
dimské duchovní hudby od renesance až
do současnosti a občas také sám nějakým
dilem do této pokladnice přispěje. Sbor
Salvátor zpívá liturgii cca jednou do mě-
síce, někdy společně se členy chrámové-
ho sboru. Vedle pozoruhodné koncertní
činnosti je sbor také pravidelně zván
k doprovodu slavnostních liturgií na ji-
ných místech, např. na festivalech „Foer-
strový Osenice“ nebo „Zlatá pecka“. V
roce 2025 byl také pozván do Brněnské
katedrály. Během liturgického roku do-
provází třikrát spolu se sbory liturgii také
chrámový orchestr (Boží hod vánoční,
velikonoční a Salvátorská pouť).

Ve stabilním repertoáru sboru je např.
Hniličkovy Requiem d moll, op. 190, Žid-
kova Missa in honorem sanctissimi Salva-
toris, op. 79, Pašije sv. Jana od H. Schütze

(na Velký pátek v češtině), Říhovského
Litanie k Pánu Ježíši (při slavnostních
poutních nešporách) a řada dalších děl.
Z koncertní činnosti jsou asi nejvýznam-
nější pravidelnou akcí tradiční vánoční
koncerty na sv. Štěpána odpoledne.

V chrudimské farnosti působí dále jako
varhaníci Petr Špáta, absolvent Konzer-
vatoře Pardubice, a Petr Borský, člen sbor-
u Salvátor. Velice pozoruhodnou činnost
rozvíjí varhanice, pedagožka a sbormis-
tryně Kateřina Holá, absolventka varhan-
ního oddělení Konzervatoře Pardubice
a JAMU Brno, která se věnuje pedago-
gické činnosti na ZUŠ Chrudim a také
se zabývá liturgickou hudební praxí, pro
kterou také získává nejmladší adepty,
z nichž formuje tzv. dětskou scholičku,
která se postupně také do liturgické hu-
dební služby zapojuje.

V oblasti tzv. sakrálního popu je zde sku-
pina „Hluboké kořeni“, která vznikla
v roce 2002, neustále se obměňuje a vítá
nové členy. Hlavní náplní je doprovod
dětských bohoslužeb, ale pořádá také
tradiční zpívání u jesliček či před Vánoci
chodí potěšit děti do nemocnice a staré
lidi do LDN. Nesoustředí se však jen na
oblast hudby – členové se vydatně podílejí
na přípravě letních táborů, mikulášských
besídek, farních dnů atd.

Co se týká liturgické hudby, nabízí chru-
dimská farnost celou škálu různých
typů slavení – od tiché (recitované)
bohoslužby, přes mše sv. s varhaníkem
(žalmistou, eventuálně scholou), který
doprovází lid obvyklým způsobem, ně-
kdy také více preluduje, dále dětské mše
sv. s dětským chrámovým sborem – tzv.
scholičkou, mše s populárním zpěvem,
doprovodem kytar a dalších nástrojů
(Hluboké kořeni), bohoslužby s prolíná-
ním sboru (proprium) a lidu (ordinárium)
až k velmi slavnostním liturgiím
s figurálním ordináři, eventuálně
i s doprovodem orchestru. Tradice, kte-
rá je zde výše popsána, je pro nás inspi-
rací i závazkem do budoucna!

MgA. Tomáš Židek, Ph.D.)
regenschori farního kostela
Nanebevzetí Panny Marie Chrudim

(Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřetice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Tomáš Kempenský

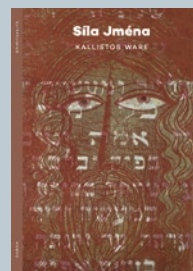
Následování Krista

Tato kniha Tomáše Kempenského
(† 1471), po Bibli snad nejrozšíře-
nější kniha na světě, je stěžejním
dílem obnovného hnutí z přelomu
15. a 16. století zvaného devotio
moderna. Knihu tvoří čtyři traktá-
ty o duchovním životě, vychází ve
stále nových vydáních, vyrostly na
ní celé generace světců: namátkou
sv. Jan Bosco a sv. Terezie z Lisieux.
Váz., 248 s., 449 Kč

Kallistos Ware

Síla jména

Nevelké dílo je skutečnou perlou
duchovní literatury; od svého vzni-
ku v roce 1974 se dočkalo řady vy-
dání a mnoha překladů. Pojednává
o tzv. Ježíšově modlitbě, jež má svůj
původ v evangeliu. Stala se základ-
ní modlitbou hesychastické tradi-
ce, nicméně od poloviny 20. století
zažívá svou renesanci i v západní
církvi. Díky ní se učíme žít v Boží
přítomnosti a čerpat z pramenů
spásy, k nimž máme přístup právě
„v síle Ježíšova jména“. Brož., 68 s.,
199 Kč

Diecézní centrum pro rodinu**„Gesta a slova lásky“**

...navazujeme na minulý díl (Adalbert 6/2026) a přinášíme text o naléhavosti srdce papeže Františka vyjádřenou v jeho poslední encyklice **Dilexit nos** (*Zamiloval si nás*) – o Srdci Ježíšově...

Kristus nám způsob, kterým nás miluje, nechtěl příliš vysvětlovat. Vyjadřoval to ale svými gesty. Když ho vidíme, jak jedná, můžeme odhalit, jak jedná s každým z nás, i když je pro nás těžké to vnímat. Pojďme se tedy podívat, kde ho naše víra může poznat: v evangeliu.

Evangelium říká, že Ježíš „*přišel do vlastního*“ (Jan 1,11). Jeho vlastními jsme my, protože on s námi nejedná jako s cizími. Považuje nás za vlastní a s péčí a láskou nás opatruje. Jedná s námi jako s vlastními, ale ne v tom smyslu, že bychom byli jeho otroky. To on sám odmítá: „*Už vás nenazývám služebníky*“ (Jan 15,15). To, co navrhuje, je vzájemná sounáležitost přátel. Přišel, překonal všechny vzdálenosti, stal se nám blízký tak, jak nám jsou blízké ty nejobyčejnější věci každodenního života. Vždyť má ještě jiné jméno, které zní „*Emmanuel*“ a znamená „*Bůh s námi*“, Bůh blízký našemu životu, který žije mezi námi. Boží Syn se stal člověkem, „*sám sebe se zřekl, zaujal postavení služebníka*“ (srov. Flp 2,7).

To se stává zřejmým, když vidíme, jak jedná. On stále hledá, je blízko, je neustále otevřený k setkání. Pozorujeme ho, když se zastaví, aby se dal do hovoru se Samaritánkou u studny, kam chodila pro vodu (srov. Jan 4,5-7). Vidíme ho v hluboké noci, když se setkává s Nikodémem, který měl strach, aby nebyl viděn spolu s Ježíšem (srov. Jan 3,1-2). Obdivujeme ho, když si bez ostychu nechá umývat nohy nevěstkou (srov. Lk 7,36-50), když z očí do očí říká cizoložnici: „*Neodsuzuji tě*“ (srov. Jan 8,11), nebo když má co do činění s lhotejnostmi svých učedníků a slepci u cesty s láskou říká: „*Co chceš, abych pro tebe udělal?*“ (Mk 10,51). Kristus nám ukazuje, že Bůh je blízkost, soucit a něha.

Když někoho uzdravoval, byl raději, když se mu mohl přiblížit na dotek: „*Vztáhl ruku [a] dotkl se ho*“ (Mt 8,3), „*dotkl se její ruky*“ (Mt 8,15), „*dotkl se [...] jejich očí*“ (Mt 9,29). Dokonce se zastavil, aby uzdravil nemocné svou vlastní slinou (srov. Mk 7,33), jako matka, aby se necítili tak, že by mu byl jejich život cizí. Vždyť „*Pán [...] zná nádherné umění pohládit. V tom spočívá Boží láskyplnost. Nemiluje nás slovy. Přistupuje k nám a s něhou nám dává svou lásku.*“

Je pro nás těžké důvěřovat, protože jsme byli mnohokrát zraněni falší, agresí a zklamáním, a tak nám Ježíš do ouška šeptá: „*Buď dobré mysli, synu*“ (Mt 9,2). Jde o to, abychom překonali strach a uvědomili si, že s ním nemáme co ztratit. K Petrovi, který se strachoval, „*Ježíš hned vztáhl ruku, zachytil ho a řekl mu: «Malověrný, proč jsi pochyboval?»*“ (Mt 14,31). Neboj se. Nech ho, ať k tobě přistoupí, nech ho, aby se posadil vedle tebe. *Můžeme pochybovat o mnoha lidech, ale o něm ne. A nenech se zastavit svými hříchy. Pamatuj si, že mnoho hříšníků „zaujalo místo u stolu s ním“* (Mt 9,10) a on nepohrdal žádným z nich. Náboženská elita si stěžovala a považovala ho za „*žrouta a pijana, přítele celníků a hříšníků*“ (Mt 11,19). Když farizejové kritizovali tuto Ježíšovu blízkost lidem, které pokládali za osoby s nízkým postavením nebo hříšníky, říkal jim: „*Milosrdenství chci, a ne obět*“ (Mt 9,13).

Ten samý Ježíš dnes čeká, že mu dáš možnost, aby naplnil tvůj život světlem, aby tě pozvedl, aby ti dal svou sílu. Vždyť předtím, než zemřel, řekl svým učedníkům: „*Nenechám vás sirotky. Zase k vám přijdu. Ještě krátký čas, a svět mě už neuvidí, ale vy mě zas uvidíte*“ (Jan 14,18-19). On si vždycky najde způsob, jakým se může projevit ve tvém životě tak, aby ses s ním mohl setkat.

Evangelium vypráví o tom, že za Ježíšem přišel bohatý člověk, který byl plný ideálů, ale neměl sílu na to, aby změnil svůj život. „*Ježíš na něho pohlédl s láskou*“ (Mk 10,21). Dokážeš si představit okamžik, kdy se oči toho muže setkaly s pohledem Ježíšovým?

Jestli tě volá, jestli tě zve k nějakému poslání, nejprve se na tebe dívá, zkoumá tvé nitro, vnímá a zná všechno, co je uvnitř tebe, a upírá na tebe svůj zrak: „*Když se ubíral podél Galilejského moře, uviděl dva bratry. [...] A jak šel odtamtud dál, uviděl jiné dva bratry*“ (Mt 4,18.21).

Právě proto, že je k nám Ježíš pozorný, dokáže v tobě rozpoznat každý dobrý úmysl, který máš, každý malý dobrý skutek, který konáš. Evangelium nám vypráví, že „*spatřil také jednu vdovu, jak tam [do chrámové pokladnice] dala dvě drobné mince*“ (Lk 21,2), a hned na to upozornil své učedníky. Ježíš je pozorný tak, že obdivuje dobré věci, které v nás rozpozná. Když ho setník s naprostou důvěrou prosil, „*Ježíš [to] uslyšel, podívil se*“ (Mt 8,10). Jak je krásné vědět, že když druzí nedbají našich dobrých úmyslů nebo dobrých věcí, které děláme, Ježíšovi neunikají, a naopak je obdivuje.

Jako člověk se tohle naučil od své matky Marie. Ona, která o všem pečlivě rozjímal a vše „*uchovávala ve svém srdci*“ (Lk 2,19.51), ho spolu se svatým Josefem odmalíčka vedla k tomu, aby byl pozorný.

I když Písmo svaté uchovává Ježíšova slova stále živá a aktuální, někdy k nám Kristus promlouvá v našem nitru a volá nás, aby nás přivedl na lepší místo, jímž je jeho Srdce. Volá nás, abychom vstoupili tam, kde můžeme načerpat sílu a dojít pokoje: „*Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím*“ (Mt 11,28). Proto žádal své učedníky: „*Zůstaňte ve mně*“ (Jan 15,4).

Ježíšova slova ukazují, že jeho svatost nevylučuje hluboké city. Při různých příležitostech projevoval lásku, která byla vášnivá i soucitná. Nebál se být hluboce dojatý i zarmoucený, byl dohnán až k slzám. Je zřejmé, že mu nezůstávaly lhostejné všeobecné starosti a obavy lidí jako únava nebo hlad: „*Je mi líto zástupu, [...] nemají co jíst. [...] Cestou je opustí síly, vždyť někteří jsou zdaleka*“ (Mk 8,2-3).

Evangelium se netají s Ježíšovou láskou k Jeruzalému: „*Když se přiblížil k Jeruzalému a uviděl město, zaplakal nad ním*“ (Lk 19,41) a vyslovil své největší přání: „*Kéž bys v tento den poznalo i ty, co je pro tebe k pokoji!*“ (Lk 19,42). I když evangelisté někdy Ježíše prezentují jako mocného nebo slavného, neopomíjejí ukazovat jeho city tváří v tvář smrti a bolesti přátel. Předtím než evangelista vypráví o tom, že „*Ježíš zaplakal*“ (Jan 11,35) před Lazarovým hrobem, pozastaví sled událostí a říká, že „*Ježíš měl rád Martu a její sestru i Lazara*“ (Jan 11,5), a že když viděl, jak Marie a ti, kteří byli s ní, plakali, byl „*v duchu [...] hluboce dojat [a] zachvěl se*“ (Jan 11,33). Vyprávění nás nenechává na pochybách, že šlo o upřímný pláč vyvolaný vnitřním zachvěním. Evangelium nechtělo skrýt ani Ježíšovu úzkost tváří v tvář vlastní násilné smrti rukou těch, které tolik miloval: „*Zmocnila [se ho] hrůza a úzkost*“ (Mk 14,33), že dokonce řekl: „*Má duše je smutná až k smrti*“ (Mk 14,34). Toto vnitřní chvění je v nejvyšší míře vyjádřeno zvoláním Ukřižovaného: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?*“ (Mk 15,34).

Na první pohled může tohle všechno zavánět pouhým zbožným sentimentem. Je to však ta nejzávažnější a nejdůležitější záležitost, která své nejintenzivnější vyjádření nachází v Kristu přibítem na kříži. Kříž je Ježíšovým nejvýmluvnějším slovem lásky. Slovem, které není prázdnou skořápkou, pouhým citem nebo duchovním unikem z reality. Je to láska, čistá láska. Právě proto svatý Pavel, když hledal správná slova, kterými by vystihl svůj vztah s Kristem, řekl: „*On mě miloval a za mě se obětoval*“ (Gal 2,20). To bylo jeho nejhlubší přesvědčení: vědomí, že je milován. Kristova oběť na kříži si ho podmanila, ale měla smysl jen proto, že zde bylo i něco daleko většího než ona oběť: „*Kristus si mě zamiloval*.“ Zatímco se mnozí snažili najít spásu, blaho nebo jistotu v různých náboženských proudech, Pavel, osvěcen Duchem, dokázal vidět dál a podívat se té největší a nejzásadnější skutečnosti: „*Miloval mě...*“

Vše dobré vám za naše Centrum pro rodinu přeje a ze srdce žehná

Andy Loos, jáhen)

Diecézní centrum pro mládež

Vikariát Ústí nad Orlicí

Ve vikariátu Ústí nad Orlicí se pravidelně scházejí desítky mladých lidí se zájmem o víru. Náš tým se skládá z vikariátního kaplana Jakuba Brabence a čtyřech vikariátních zástupců pro mládež (Jana Eliášová, Natálie Lorencová, Ondřej Sýkora a Ondřej Novotný) a naším cílem je povzbudit a rozvíjet společenství mladých lidí se zájmem o víru.

Nedílnou součástí našeho vikariátu jsou spolča mládeže (Česká Třebová, Choceň, Ústí nad Orlicí a Vysoké Mýto), se kterými spolupracujeme při plánování a následné organizaci vikariátních setkání a dalších akcí, jako například pouť mládeže. Pořádáme dvě až tři vikariátka ročně, akci odlišného typu (zmíněná pouť mládeže) a každoročně jezdíme na diecézní setkání mládeže v Hradci Králové, kde jsme letos byli druhým nejpočetnějším vikariátem královéhradecké diecéze.

V listopadu loňského roku jsme ve spolupráci s litomyšlským vikariátem pořádali akci s názvem „Dvojvikariátko“ v České Třebové, v rámci které proběhly dvě velmi zajímavé přednášky, mše svatá v místní rotundě, odpolední hry na seznámení a oblíbená noční hra s tematikou vězněných křesťanů. Dvojvikariátko se nám vydařilo a těšíme se na další akce.

Pro informace o dalších akcích a o aktuálním dění v našem vikariátu sleduj náš instagram @vikariat_uo nebo náš facebook Vikariát Ústí nad Orlicí.

Setkání s papežem Lvem

Národní ředitelé Papežských misijních děl z více než 100 zemí celého světa se spolu s hlavní radou této instituce sešli na Generálním shromáždění v Římě. Českou republiku zastupoval národní ředitel PMD jáhen **Leoš Halbrštát**. Vyvrcholením tohoto setkání byla audience u papeže Lva XIV., kterému Leoš Halbrštát předal srdečné pozdravy z České republiky.

Z promluvy papeže Lva k národním ředitelům

S radostí a vděčností zdravím vás všechny, kteří jste se letos shromáždili v Římě na vašem výročním generálním shromáždění, v roce skutečně bohatém na misijní milníky. Letos si připomínáme sté výročí, kdy můj předchůdce ustanovil předposlední neděli v říjnu jako Světovou misijní neděli. Po sto let je tento den vyhrazen k modlitbě, reflexi a přispívání k evangelizačnímu poslání církve, zejména v oblastech, kde hlásání evangelia teprve začíná a kde je církev stále mladá. S radostí vyjadřuji svou vděčnost vám všem a všem, kteří s vámi spolupracují po celém světě, za veškeré vaše úsilí, velké i malé, při propagaci Světového misijního dne v každém církevním obvodu v univerzálním společenství církve.

Díky finančním prostředkům získaným během Světové misijní neděle je Papežské misijní dílo šíření víry schopno poskytnout nezbytnou pomoc více než 1130 církevním obcím, které jsou závislé na Dikasteriu pro evangelizaci, aby jim pomohlo zřídit potřebnou církevní infrastrukturu a podpořit rozmanité misijní iniciativy.

Ve světě, který je stále více poznamenán rozdělením, válkami a konflikty mezi národy a lidmi, Papežská misijní díla, prokazují neocenitelnou službu poslání církve hlásat Krista, Knížete pokoje, a vtělené zjevení Boží lásky k lidstvu. V tomto ohledu Papežské misijní dílo dětí vykonává obzvláště vzácné poslání tím, že přináší světlo víry a útěchu křesťanské lásky dětem po celém světě, zejména v oblastech sužovaných nenávistí a násilím. Stejně důležité je Papežské misijní dílo svatého Petra apoštola, které podporuje a udržuje formaci místních duchovních a zasvěcených řeholníků v oblastech první evangelizace. Na mnoha místech by bez pomoci tohoto díla seminaristé postrádali nezbytné prostředky pro svou lidskou, duchovní a pastorační formaci.

Moji drazí bratři a sestry, Druhý vatikánský koncil trval na tom, že „*církev na zemi je ze své podstaty misionářská, protože podle Otcova plánu má svůj původ v poslání Syna a Ducha svatého*“ (Ad Gentes, 2). S vědomím toho vás všechny zvu, abyste si uvědomili naléhavost přijetí pokračující misijní konverze

a společně hledali způsoby, jak být misijní církví pro uzdravení našeho světa, tak plného napětí, konfliktů a válek. V tomto důležitém úkolu zůstává práce Papežských misijních děl zásadní. Pokračujeme tedy v naší misijní cestě s radostí a obnovenou horlivostí pro dílo evangelizace.

Svěřuji vás všechny, vaše spolupracovníky, dobrodince a všechny, kteří se podílíte na tomto životně důležitém misijním díle, mateřské přimluvě Matky Boží Marie – Královny misí – a všech misionářských svatých a ze srdce vám uděluji své apoštolské požehnání. Děkuji vám.

Více: <https://www.missio.cz/aktuality/generalni-shromazdeni-papezskych-misijnich-del-rim-2026/>

◀ Národní ředitel PMD Leoš Halbrštát na audienci u papeže Lva XIV.

Papežská misijní díla

Na Kropáčce 30/1
500 03 Hradec Králové

www.missio.cz

Pohled do života dětí, pro které roste nová škola

Slavnostní položení základního kamene nové základní školy v indickém Karadi bylo velkou událostí pro děti i celou obec, foto: Martin Šoltys

U příležitosti návštěvy hradecké Diecézní charity si školáci v internátu zazpívali i české písničky; indické děti tu tráví většinu roku a domů jezdí jen na prázdniny nebo v případě nemoci; foto: Klára Kopecká

Karadi je vesnice v indickém regionu Belgaum, kde Diecézní charita Hradec Králové pomáhá budovat novou školu. Zblízka toto místo poznali koordinátorka projektu Adopce na dálku® Klára Kopecká a kněz Jenda Pitřinec. Jejich zkušenost přináší jedinečný vhled do každodenní reality místních dětí i celé komunity.

Dostat se do Karadi nebylo snadné. Přestože je vesnice z města Belgaum vzdálená 210 km, cesta zabrala přes čtyři hodiny. Poslední úsek vedl po úzké, místy rozbité silnici, kde jsme se museli vyhýbat návesům s cukrovou třtinou. Těsně před cílem navíc cesta končila – kvůli rozestavěnému mostu bylo nutné improvizovat a vydat se mimo silnici. „Už jen cesta napovéděla, že jsme opravdu na samém okraji diecéze,“ popisuje Klára Kopecká.

Život bez příkras

Návštěva začala slavnostně – položení základního kamene nové základní školy

bylo významnou událostí pro celou komunitu. Děti, skauti i místní věřící vytvořili průvod s bubny a velkou radostí doprovodili hosty na místo budoucí stavby. Do základního kamene byla symbolicky vložena krabička s mincemi a vzkazem pro budoucí generace.

Slavnostní atmosféru brzy vystřídal běžný život vesnice. Po odjezdu delegace vedené místním biskupem se vše zklidnilo. „Najednou to bylo mnohem přirozenější. Pan farář sundal kleriku a šel si hrát s dětmi,“ vzpomíná Jenda Pitřinec. I drobnosti vypovídaly o místních podmínkách – například večer už nebyly k dispozici příbory, a tak bylo potřeba jíst rukama.

Přestože je Karadi na indické poměry malá vesnice s pouhými dvěma křesťanskými rodinami, setkali se hosté s velkou otevřeností. Měli možnost navštívit hinduistické chrámy i rodinný dům starý více než 400 let. Velkou inspirací bylo

i to, že se zde lidé různých vyznání – hinduisté, muslimové i křesťané – společně účastní různých náboženských obřadů.

Internát jako domov i škola

Součástí farnosti je internát pro děti, které do školy dochází. Klárka a Jenda měli možnost nahlédnout do všech jeho částí i strávit čas přímo s dětmi. Dívky žijí velmi skromně – spí společně na matracích v jedné místnosti, které si každý den ukládají, aby uvolnily prostor pro další aktivity. Umývárky jsou jednoduché betonové kóje bez komfortu, na který jsme zvyklí.

Děti tráví na internátu většinu roku a domů jezdí jen na prázdniny nebo v případě nemoci. Jejich rodiče často migrují za prací a nemají stálé bydliště. Internát přes den slouží i jako školka pro více než 90 dětí. Přesun tříd z těchto provizorních prostor umožní nová školní budova.

Pokračování na následující straně ►

► Pokračování z předcházející strany

Jedním z největších problémů, které místní řeší, je hygiena. Jak vysvětluje farář, děti si hygienické návyky často teprve osvojují. „Některé věci, které jsou pro nás samozřejmé – jako čištění zubů nebo úklid toalety – se tu děti musí teprve učit,“ přibližuje Jenda. Ne všude jsou k dispozici odpovídající hygienická zařízení, což se promítá do života celé komunity.

Ranní shromáždění

Velkou výzvou byla komunikace – většina dětí mluví pouze místním jazykem a angličtinu ovládá jen několik z nich. Přesto si oba návštěvníci k dětem našli cestu. „Bylo to spíš dorozumívání beze slov – zpívali jsme, tancovali, ukazovali si věci. Bylo to velmi spontánní,“ říká Klárka. S tlumočením pomáhala řeholní sestra.

Součástí návštěvy bylo i ranní shromáždění ve škole sv. Josefa. Každodenní program zahrnuje nejen výuku, ale i čtení zpráv, znalostní kvízy a zpěv státní hymny. Silný důraz je kladen na národní identitu – děti recitují slib věrnosti své zemi a hymnu zpívají dokonce dvakrát denně.

Zajímavým momentem byly také návštěvy tříd, kde hosté představili české písničky. Děti se s nadšením zapojily a společný program se stal jedním z nejhezčích momentů setkání.

Pomoc má smysl

Pobyt v Karadi byl pro oba návštěvníky hluboce obohacující. Možnost strávit čas mimo oficiální program, bez kamer a připravených scénářů, odhalila skutečný život místních dětí. „Vidět realitu tak, jak opravdu je, bylo nesmírně cenné. A zároveň je jasné, že právě tady má naše pomoc velký smysl,“ uzavírá Klára Kopecká.

Cílem projektu je vybudovat základní školu v odlehlém venkovském regionu, který se potýká s vysokou mírou negramotnosti (zejména žen). Celkový rozpočet je přibližně 12,5 milionu Kč. Škola by měla být vybudována do konce roku 2027. Rychlost stavby bude záviset i na dostupnosti finančních prostředků.

Stavba školy v Karadi byla opakovaně podpořena z prostředků Tříkrálové sbírky i dárce hradecké Diecézní charity. Děkujeme za vaši podporu. Díky vám vyroste v Karadi škola, která otevře dětem cestu k lepší budoucnosti.

Finanční dary můžete posílat na účet č. 2019460006/6000 (VS 55033).

Více o projektu na www.adopce.hk.caritas.cz.

Vojtěch Homolka)

(AKTUALITY

Ocenění Charitní sestra roku získala Želmíra Plecháčková z Poličky

Praha: Zdravotní sestry, které každý den pečují o nemocné, seniory i umírající, převzaly 22. května ve Valdštejnském paláci ocenění Charitní sestra roku 2026 – Cena Qualitas Optima. Pod záštitou manželky prezidenta Evy Pavlové a ČBK ocenila Charita ČR 9 výjimečných zdravotních sester z celé republiky. Za naši diecézi je laureátkou prestižního ocenění Želmíra Plecháčková z Oblastní charity Polička.

Paní Želmíra působí v poličské charitě už přes 20 let. Za tu dobu se stala oporou pacientům, jejich blízkým i celému týmu. Významně se podílela na rozvoji Domácí zdravotní péče, stála u zrodu Domácího hospice sv. Michaela a dnes působí v Ambulanci paliativní medicíny. Její přístup je vždy citlivý, respektující a hluboce lidský – a právě to rodiny pacientů oceňují nejvíce.

Jana Karasová)

(Gratulujeme paní Plecháčkové k ocenění a děkujeme za dlouholetou obětavou práci v Charitě; foto: A. Maclová

„Světla je na světě víc než tmy“, vzkazují Marien a Corale

Ústí nad Orlicí, Neratov: Obě hudební skupiny to i dokazují. Jejich benefiční koncert pro Domácí hospic Alfa-Omega v Neratově, který vynesl 142 204 Kč, proběhl v atmosféře přátelství a dojetí. Naplněný kostel zažil v neděli 24. května velké emoce. Dorazili jak příznivci účinkujících, tak lidé s osobní zkušeností s hospicovou péčí, pracovníci Domácího hospice, dárce i náhodní návštěvníci. Všichni byli spřízněni hudbou i vděčností za to, co je.

Děkujeme všem, kdo přišli, a také skupinám Marien a Corale. Darovanou částku využije Domácí hospic Alfa-Omega Oblastní charity Ústí nad Orlicí na provoz. Více na www.uo.charita.cz.

Iva Marková)

(Svatoanenské slavnosti bez bariér v Domově sv. Josefa: den, kdy se v Žirči setkává radost, hudba i lidskost

Svatoanenské slavnosti bez bariér spojují generace

Dvůr Králové – Žireč: Letošní slavnosti nabídnou hned několik jmen, která dokážou spojit různé generace, a také připomenou 25 let pomoci Domova sv. Josefa nemocným roztroušenou sklerózou. V sobotu 25. července na hlavní scéně vystoupí Žalman, ABBA Revival World nebo projekt Pocta Zuzaně Navarové. V kostele sv. Anny začne akce mší svatou, kterou oslavuje generální vikář Mons. Jan Paseka. Vedlejší scény nabídnou divadélka, dílny, přednášky, řemeslný jarmark a prezentace organizací pomáhajících lidem se zdravotním znevýhodněním.

Propojení kultury, pomoci a lidských příběhů dává celé akci jedinečný rozměr. Svatoanenské slavnosti nejsou jen letním festivalem. Někdy stačí přijít, zastavit se, být spolu a podpořit místo, které už 25 let vrací lidem důstojnost, péči a pocit, že někam patří. Více na www.domovsvatehojosefa.cz.

Andrea Kollová)

Děti ze znevýhodněných rodin vyrazily za dobrodružstvím do Janských Lázní

Pardubice, Janské Lázně: V květnu se děti ze Sociálně aktivizační služby pardubické Charity vydaly do Janských Lázní na pobyt zaměřený na ekologii, poznávání krkonošské přírody a rozvoj týmové spolupráce. Školáci zdolali 10 km trasu na Černé hoře, vyzkoušeli si tradiční řemesla a navštívili Stezku korunami stromů či expozici ve Svobodě nad Úpou. Nechyběly ani tvořivé dílny, děti vyráběly ze starých PET lahví solární lucerny a květináče. Každý obdržel diplom, medaili i titul „Ekohrdina“.

Díky podpoře sponzorů si děti odvezly nejen nové poznatky, ale především nezapomenutelné zážitky.

Kristýna Mikulová)

Léto se SASankou: Prostor pro radost a růst

Jičín: Centrum SASanka připravuje o letních prázdninách týden rozvojových aktivit pro děti z klientských rodin, které se ocitají v náročné životní situaci. Chceme dětem nabídnout bezpečný prostor pro smysluplné trávení volného času, nové zážitky, pohybové a tvořivé činnosti a posílit vzájemné vztahy. Plánujeme také výlety s rodinami. Více na www.jicin.charita.cz.

Renata Novotná)

Sdílení dobré praxe se zahraničními partnery

Hradec Králové: Diecézní charita Hradec Králové v květnu uspořádala pracovní setkání mezinárodního projektu Erasmus+ na aktuální téma: „Vliv migrace z východní Evropy a sociální nerovnosti v populaci, sociální (vzdělávací) opatření z pohledu rozvoje kvality příslušných služeb“. Do Hradce Králové přijeli partneři z Jižního Tyrolska, Německa, Rakouska a Rumunska, kteří jsou také zapojeni do evropského projektu Erasmus+ s názvem „Udržitelný rozvoj – nabídka sociálního vzdělávání, jednat dnes – myslet na zítřek“.

Po úvodní přednášce doc. Davida Boumy z UHK a UK Praha následoval workshop a výměna zkušeností. Diecézní charita už 13 let provozuje Integroční centrum pro cizince, a tak se jeho vedoucí Jan Kočí podělil o příklady z dlouholeté praxe. Setkání se konalo v Komunitním centru Most, které také nabízí aktivity pro cizince všech věkových kategorií. Účastníci zavítali i do nově vybudovaného Hospice pro Hradecko, prohlédli si město Hradec Králové a pracovní setkání zakončili v Praze.

Jana Karasová)

(Na květnové pracovní setkání mezinárodního projektu Erasmus+ v Hradci Králové dorazili partneři ze čtyř evropských zemí; foto Diecézní charita HK

KALENDÁŘ AKCÍ

Dvůr Králové - Žireč

Svatoanenské slavnosti bez bariér

■ **25. 7. od 10 hod., Domov sv. Josefa.** Benefici na podporu nemocných roztroušenou sklerózou zahájí mše svatá. Účinkují Na pohodu Jaroměř, Žalman a ABBA world revival. Můžete se těšit také na divadlo pro děti, bubnování v kruhu, varhanní koncert, přednášky a Poctu Zuzaně Navarové. Po celý den řemeslný jarmark. Více na www.domovsvatehojosefa.cz.

Litomyšl, Hoješín a Želiv

Výstavy Adopce na dálku

- „Adopce na dálku pohledem zblízka“, do 31. 7., kostel Povýšení svatého Kříže, Litomyšl – výstava fotografií kameramana TV Noe Martina Šoltýse
- „Štafeta dobra“, červenec a srpen, Želivský klášter
- „Štafeta naděje“, červenec a srpen, Zámek Hoješín - Dům sestry Elišky

Více na www.adopce.hk.caritas.cz.

Červený Kostelec

Běh pro hospic

■ **19. 9. u budovy Háčko.** Srdečně zveme všechny příznivce běhu rekreačního i závodního k účasti na 13. ročníku benefice pro Hospic Anežky České. Připravíme tratě pro všechny věkové i výkonnostní kategorie a co je nejlepší – svým výkonem podpoříte dobrou věc. Registrace již otevřena na www.behprohospic.cz.

Králíky

Dotkni se nebe

■ **25.–28. 9., Hora Matky Boží v Králíkách.** Chrudimská Charita vás srdečně na 10. Pouť rodičů, kteří přišli o dítě. Přijďte si odpočinout, nadechnout se, dotknout se nebe. Přihlášky a info na www.chrudim.charita.cz.

Hradec Králové

Mezinárodní soutěž „České tradice & svět“

■ Ukažte svou kreativitu a objevte kouzlo našich tradic. Zapojit se mohou děti i dospělí. Pořádá Komunitní centrum Most Diecézní charity HK. Vyhlášení výsledků na Setkání národů 19. 11. **Své práce posílejte do 30. 9.** Těšíme se na vaše originální výtvary!

Více na www.hk.caritas.cz a www.instagram.com/kc_most_hk/.

ChlebFest, na který dorazilo na 60 návštěvníků 17 národností, potvrdil, že chléb lidi spojuje. Foto: Komunitní centrum Most DCH HK

ChlebFest: Vůně, která spojuje národy

Vůně čerstvě upečeného chleba v mžiku vyvolá vzpomínky na teplo domova a pocit bezpečí. To bylo ústředním motivem ChlebFestu, který 21. 5. uspořádalo Komunitní centrum Most hradecké Diecézní charity. Návštěvníci měli možnost poznat příběhy, tradice a specifika pekařského umění ze 17 zemí. Akce ukázala, že ačkoliv mluvíme různými jazyky, u jednoho stolu si rozumíme.

Program zahájila ukázka z filmového zpracování Babičky Boženy Němcové, kde je chléb vnímán jako posvátný „boží dar“. Domácí tradice pěstování obilí a pečení chleba prezentovala paní Čečerová. Český rituál vítání hostů chlebem a solí rezonuje s mnoha kulturami, neboť napříč kontinenty vyjadřuje hlubokou úctu, pohostinnost a dobrou vůli.

Do Čečenska se hosté přenesli s Natalií Nazarkinou, která představila tradiční pečivo *khallar*, a objevovali exotické chuti Zambie s Lazarousem Kapishou. Cesta pokračovala přes Mongolsko s Ailijou, Bělorusko a jejich bramborové *deryny* od Natalie Yasevich, až po arménský *lavash* Gevorga Mesropyana. Chorvatský chléb představila Markéta Zelená, ruskou čajovou kulturu se suškami a samovarem Olga Válková. Blízký východ a Asii reprezentoval Írán s Mahnaz Bafandeh Haghigi, syrská *pita* od Nour Sayadi, čínské speciality paní Mia Zhang a Afriku Čad s Manar Waadi. Pozornost upoutal ukrajinský svatební *korovaj* od Natalie Dotsenko a indický chléb *naan*, jehož duchovní a kulturní význam přiblížil indický kněz Arulraj Sampath. Tradiční anglické pečení představila Dominika. Historické fotografie, nástroje a recepty tradičního českého chleba zprostředkovala výstava ze sbírky pana Kočího, vedoucího Integračního centra pro cizince hradecké Diecézní charity. Závěr festivalu patřil zpěvu, kvízu o chutné ceny a tvorbě „živých puzzlí“. Více na www.hk.caritas.cz.

Anastasia Martínková

Komunitní centrum Most Diecézní charity HK podpořily Ministerstvo vnitra ČR a Statutární město Hradec Králové.

Fatimský apoštolát v ČR vás zve
k zapojení do celostátní aktivity

R Ů Ž E (N E C) P R O P A N N U M A R I I

PODMÍNKY ÚČASTI:

1. Podmínkou je pomodlit se sv. růženec s úmyslem za odčinění urážek, rouhání a lhostejností vůči Neposkvrněnému Srdci Panny Marie
2. Růženec můžete předat Panně Marii jako svůj osobní dar - darované růžence budou použity k výstavě s názvem „ORBIS UNUS ORANS – MODLITBA SJEDNOCUJE SVĚT“ a následně zaslány do chudých zemí světa jako dárek pro ty, kdo svůj růženec nemají

Růžence můžete kdykoliv přinést nebo zaslat (například i s vaším svěděním) na adresu: Fatimský apoštolát v ČR, Koclířov 195, 569 11 Koclířov u Svitav

www.cm-fatima.cz

BENEFICE NA PODPORU NEMOCNÝCH
ROZTROUŠENOU SKLERÓZOU

Svato- anenské slavnosti

bez bariér

sobota 25. července

Celý program a předprodej
najdete na

DVŮR KRÁLOVÉ, ŽIREČ

10:00 Poutní mše svatá, celebruje generální vikář Mons. Jan Paseka • Napohodu Jaroměř •
Žalman • divadlo pro děti • varhanní koncert • **ABBA world revival** •
přednáška Páter Vojtěch Blažek • **Pocta Zuzaně Navarové** • řemeslný
jarmark • bubnování v kruhu • **Moderátor Josef Mádle** • záštita Pavel Bělobrádek

VSTUPNÉ 290 Kč • RODINNÉ 700 Kč • SNÍŽENÉ 200 Kč

domovsvatehojosefa.cz

BENEFICE NA PODPORU
LIDÍ S ROZTROUŠENOU
SKLERÓZOU

Bylinko- braní

neděle 27. září

DVŮR KRÁLOVÉ, ŽIREČ

Živá hudba: Dostavník, Country
Harmony, 2JAJA, Milan a Bosorky •
bylinkový jarmark • prezentace
historických řemesel • přednášky
Desatero správného bylinkáře &
Neurologie z pohledu čínské medicíny •
workshopy • divadlo pro děti

VSTUPNÉ 100 Kč • RODINNÉ 250 Kč • SNÍŽENÉ 50 Kč

domovsvatehojosefa.cz